

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України

◆ № 34 (534) ◆ Вівторок, 23 лютого 1993 року ◆ Ціна 5 грн.

Урядова делегація України в Середній Азії

«Мета нашого візиту — зробити існуючі відносини, в першу чергу економічні, між Україною і Узбекистаном ще кращими», — заявив у ташкентському аеропорту Прем'єр-міністр України Леонід Кучма, який прибув сюди 19 лютого на чолі урядової делегації. Ташкент став першим пунктом у цій поїздки, маршрут якої проляже також через столиці Казахстану, Киргизстану і Туркменістану.

Того ж дня Леоніда Кучму і офіційних осіб, які його супроводять, прийняв президент Узбекистану Іслам Карімов. Торгуючись взаємодіями з Україною, Іслам Карі-

рмов підкреслив, що Узбекистанові необхідні взаємовигідне співробітництво з нею. В його країні зацікавлені в продукції українських чорної металургії, верстатобудування та інших галузей. За українські цукор і зерно Узбекистан готовий постачати в потрібному обсязі бавовну. Іслам Карімов запропонував взяти участь у розробці родовищ узецького газу.

Леонід Кучма погодився з багатьма поглядами Президента Узбекистану. Він окarakterизував становище економіки України, висловився за необхідність довгостроко-

вого співробітництва з Узбекистаном.

Питання економічного співробітництва було докладно розглянуто під час розмови Леоніда Кучми з Прем'єр-міністром Узбекистану Абдулхашімом Муталовим.

Українсько-узбецькі міжурядові переговори завершилися 20 лютого підписанням ряду двосторонніх документів.

21 лютого урядова делегація України відбула з Узбекистану до Алма-Ати.

В аеропорту столиці Казахстану Леонід Кучма заявив журналістам, що Україна дуже розраховує на спів-

робітництво з Казахстаном. Глава українського уряду висловив надію, що наступні його розмови з Президентом Казахстану Нурсултаном Назарбаєвим і Прем'єр-міністром Сергієм Терещенком, українсько-казахстанські міжурядові переговори будуть успішними.

Очікується підписання великого пакета двосторонніх документів. В їх числі — угоди про участь України в розвитку нафтогазового комплексу Республіки Казахстан у 1993—2005 роках, про принципи співробітництва в галузі забезпечення спільної космічної діяльності та інші.

Читайте в номері

3

ФАЗИ МІСЯЦЯ І НАДОЇ МОЛОКА

Роздуми експертів з приводу нищівної економічної ситуації

7

Знову про ЧМП

Наша газета неодноразово писала про ситуацію, яка склалася у Чорноморському морському пароплаванні. Оцінка справ у ЧМП давалася на основі висновків комісії Кабінету міністрів (див. «Гу» за 22.12.92). Потім ми надрукували відкритого листа народного депутата України Віктора Пилипенка, який очолював ЧМП протягом кількох років, колишнього виконуючого обов'язки Прем'єр-міністра України В. Симоненку.

Редакція отримала відповідь В. Симоненки, яка друкується нижче, а також витяг з протоколу засідання Комісії Верховної Ради України напередодні і з питань депутатської етики та з питань розвитку базових галузей народного господарства, на якому були розглянуті матеріали, що стосуються роботи Чорноморського морського пароплавання.

Розглянувши подані документи, що стосуються правомірності звільнення народного депутата України В. В. Пилипенка за посіди на чальнік Чорноморського морського пароплавання, протести Генеральної прокуратури від 2.11.92 р. № 23-990-91, а також поставили питання про скасування незаконних актів, Комісія Верховної Ради України напередодні і з питань депутатської етики та з питань розвитку базових галузей народного господарства зробили висновок, що при звільненні В. В. Пилипенка було допущено порушення чинного законодавства. Конституції України та тимчасового обмеження діяльності народного депутата.

Комісія вважає, що за необхідності просити Президію Верховної Ради України, Кабінет міністрів України, у відповідності з чинним законодавством, Конституцією України, Заневою України про скасування Постанову Кабінету міністрів України від 29 вересня 1992 року № 554 про призначення на чальніком Чорноморського морського пароплавання Кудимова Павла Вікторовича та звільнення від цих обов'язків В. В. Пилипенка. Про статус народного депутата України В. В. Пилипенка розглянути питання про увільнення народного депутата України В. В. Пилипенка з посади чальнік Чорноморського морського пароплавання і про результати повідомити Президію.

3 ТУРБОТОЮ ПРО ПРЕСУ

19 лютого у Верховній Раді України перший заступник Голови Верховної Ради України Василь Васильович Дурдинець провів робочу нараду керівників засобів масової інформації та видавництва, представників міністерств і відомств, причетних до виконання і розповсюдження преси. Керівництво України занепокоєне ситуацією з пресою і навколо неї, сказав він у вступному слові. Як ніколи, сьогодні українській пресі потрібна державна підтримка. Верховна Рада і уряд шукають шляхів такої підтримки.

Програму дій Кабінету міністрів України по державній підтримці преси окреслив віце-прем'єр-міністр Микола Жулинський. Він ознайомив присутніх з проектом Декрету Кабінету міністрів України про невідкладні заходи щодо державної підтримки творчих сил, преси та книговидавничої справи. Голова Комісії Верховної Ради України з питань гласності і засобів масової інформації Микола Слис виклав погляди законодавця на стан української преси і своє бачення шляхів зміцнення правової основи діяльності преси.

На нараді виступила голова Державного комітету України по пресі Юрій Дяченко, головний редактор «Вечірнього Києва» народний депутат Віталій Карпенко, головний редактор «Голосу України» народний депутат Сергій Правденко, головний редактор журналу «Жінка» Лідія Мазаур, головний редактор журналу «Україна» Анатолій Михайленко, заступник міністра закордонних справ Микола Стародуб та інші.

Учасники наради в основному погодилися з положеннями проекту Декрету Кабінету міністрів щодо підтримки преси, створено робочу групу по його доопрацюванню з тим, щоб врахувати висловлені на нараді думки і пропозиції.

КОРОНУ ВРУЧЕНО

Минулої суботи у Палаці «Україна» відбувся Третій національний конкурс «Українська краса». Корону здобула харків'янка Ірина Барабаш (у центрі), студентка технікуму. Титули Першої та Другої віце-міс присвоєно школяркам — Вероніці Бриндінській з Києва та Олені Хоменко з Дніпропетровська. Фото Олександра КИМЕНКА.

БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ — ТУРБОТА СПІЛЬНА

У Києві відбулася нарада керівників Центрального управління та регіональних органів Служби безпеки за участю Президента України Л. Кравчука, Голови Верховної Ради І. Плюща, керівників Генеральної прокуратури, Міністерства внутрішніх справ, Державного комітету у справах охорони державного кордону, Комісії Верховної Ради з питань оборони і державної безпеки.

Учасники наради обговорили ряд гострих проблем практичної діяльності української спецслужби відповідно до вимог законів «Про Службу безпеки України» та «Про оперативно-розшукову діяльність». Серед них — зусилля СБУ, спрямовані на захист територіальної цілісності держави, економічного, науково-технічного та оборонного потенціалу, бо-

ротьбу із проявами екстремізму й тероризму.

Президент України висловив свою точку зору з приводу суспільно-політичної та економічної ситуації в Україні, зосередив увагу учасників наради на необхідності об'єднання зусиль правоохоронних органів у гарантуванні національної безпеки.

Прес-центр Служби безпеки України.

Хто сплачуватиме рахунки?

Страйк столичних електротранспортників, попри їхні надії, не паралізував місто. Держадміністрація міста, що, правда, величезними зусиллями, все ж зуміла організувати роботу інших транспортних засобів так, щоб люди, хоча б з лямпою та бідою, та могли добиратися до роботи. Проте, як повідомляє завідувач відділом транспорту Київської держадміністрації Віктор Терпило, 330 залучених відомчих та інших автобусів, звісно, не замінять 1349 трамвайних і тролейбусних вагонів, та і автобуси, що працюють на маршрутах, теж мають певний ресурс і додаткові навантаження не витримують.

Минулої ночі, здавалось, держадміністрація і колективи міського електротранспорту досягли консенсусу. На зустріч, яку організувала Федерація профспілок України, було доведено: держадміністрація сіде за стіл переговорів зі страйкарями, але за умови, що ті в понеділок, 22 лютого, вийдуть на лінії. Що й скріплено протоколом по пам'яті, який підписали голова Федерації профспілок України О. Стоян, представник Президента України у Києві І. Салій, представники трудових колективів «Київелектротрансу» Б. Бекаурі, А. Ільницький, А. Кривенко та інші. Інформацію про це було передано увечері по Київському радіо.

Проте у понеділок ситуація не змінилася. Чи представники колективів не мали відповідних повноважень, чи в них плани змінилися, але якіки в понеділок добрились на роботу хто ж зумів.

А що ж власник комунального майна, в даному разі електротранспорту — Київрада? Яка вона кинулась гасити пожежу у власному домі? Кілька днів поспіль депутати ніяк не могли «дійти» до головної події у місті. І тільки у четвер ввечері засідання сесії Київради розглянуло два проекти свого ставлення до страйку — один із них закликав страйкарів відмовитися від такої акції і сісти за стіл переговорів, щоб розв'язати проблеми цивілізовано.

Другий проект підтримував страйкарів і закликав Президента України, — відправити у відставку його представника у Києві Івана Салія. І поки той, як кажуть, ідє зорі до порігів від одного парку до іншого, уможовлюючи страйкарів примирити безглузду боротьбу, деякі депутати Київради збирали підписи про його відставку.

Учора вранці я попросила Івана Миколайовича висловити свої погляди на ситуацію в місті.

— Думаю, що до ввечора на тролейбусних і трамвайних маршрутах відновиться робота. Я побував у всіх парках. Люди там переживають, для них це теж непросте, хоча гасел щодо себе я не читався різними.

— Чому така ситуація склалася? — Насамперед до цього призвели прорахунки економічних реформ, розрив між цінами і зарплатою, розбій банківської системи.

Та й стрімке розмежування суспільства — один на мисливця, один на жертву, а інший доводиться на тролейбусу чи у кабінет за платню, хоча й вищу, ніж у інших, але ж недостатню, щоб нормально жити.

Зрозуміло, що за мінливості інфляції має бути індексація зарплати, але ж для всіх, а не тільки для тих, хто дужче намагає на більшу мольозу.

Держадміністрація все це добре розуміє. Ми шукаємо варіанти рішення, щоб вийти з них до уряду. До речі, чимало їх нам підказує в колективах «Київелектротрансу», з яких буде прийнятні — треба думати. Але думати твердо, не грати.

На час написання цієї кореспонденції опівдні в Києві на маршрути не вийшли ні тролейбуси, ні трамваї. Будемо сподіватися, що гарячі голови протверезіють, аби дослухатися аргументів глави держадміністрації, яка, до її честі, виступає цілком незалежною у наш час іспити. Але турбує інше, протистояння Київради главі адміністрації триває. Навіть за такої екстремальної ситуації, коли щось діяти не тільки недоречно, а й непорядно. У кожному разі, як з гіркістю знає Іван Салій, на підтримку Київради він розраховувати не може. Але ж чи треба тут зводити рахунки? І хто їх буде сплачувати?

Валентина ПИСАНСЬКА,
власний кореспондент «Голосу України».

В партіях і рухах

РУХ Є — ПРОСУВАННЯ НЕМА

Дострокове припинення повноважень ВР України та Рад усіх рівнів. Скликання Установчих Зборів для прийняття нової Конституції України та нового виборчого закону. Недопущення перегляду постанови Президії ВР України про заборону діяльності КПУ, проведення громадянського процесу з метою розкриття злочинів КПРС — КПУ проти українського народу. Активне сприяння становленню структури державної влади, проведення економічних реформ, боротьба за розривлення державного майна. Протидія будь-яким спробам відтягати Україну до наддержавних структур та вихід з СНД. Протидія номеклатурній «прихизназації» державної власності. Припинення одностороннього розроблення України. Консолідація українського народу, згуртування національних сил у боротьбі проти сепаратизму, федералізації, за збереження територіальної цілісності України.

Це все — пункти з Декларації Антимонополітичного антиімперського фронту України (ААФУ), всесвітній форум якого відбувся минулої неділі в Києві і визначив саме ці завдання нової формалції. І коли елементарно уважно вчитатися в цей перелік, то будь-який неупереджений спостерігач помітить, що нічого нового в ньому нема. Тобто рух у політичному середовищі країни відбувся, але творчого, як і навіть організаційного поступу не стало. Воє де рух по колу.

Але, як годиться, спершу про пліси названої акції. Головний з них, безперечно, — це спроба демократичних сил об'єднуватися з однією метою: спільно протистояти прокомуністичним і проімперським тенденціям, які сьогодні загрожують самим підвалинам існування Української

держави. Ще один позитив у тому, що «фронтівники» чіткіше визначили супротивників. Це не колишні ядрові комуністи чи взагалі прихильники комуністичної ідеї. Протактих Д. Павличко сказав: «Хочуть мати КПУ, нехай створюють і діють, відстоюють свої погляди. Але це має бути партія українських державників, яка не кликала б Україну до повернення в колоніальне становище. Ми — проти відновлення КПУ як колишньої державної структури, що чужа ідеї української державності». Чи можливі це? На жаль, досвід свідчить про правильність марксистського: у пролетарів нема держави, а комуністи як і раніше «передовий авангард» нашої, теж не можуть думати інакше, ім «світлове братерство» виявляється. А коли до нього далекі, то хоч Союз би відновити...

Отже, про необхідність єднання говорили всі, навіть єдиний (якщо не брати до уваги «партійних» членів Президії ВР В. Яворівського та Д. Павличка) представник керівництва країни віцепрем'єр М. Жулинський, але в намагаючись об'єднати демократи, на жаль, не змогли вийти з того порочного кола, коли всі заклики до єднання зворотню пропорційні об'єднувачим тенденціям. По-перше, хоча б тому, що ААФУ, будучи політичною організацією, різноманітним, почав коїтися ще до початку конкретної спільної роботи. Від нього, зокрема, відійшли «Нова Україна», ліберально-демократична партія України, Партия зеленів України тощо. Вони вважають, що безпосередньої комуністичної загрози Україні сьогодні нема. Про готовність співпрацювати з будь-ким, хто за незалежну Україну, але поки що проти активної співпраці з ААФУ, вже на форумі заявив лідер Україн-

ської консервативної республіканської партії С. Хмара. Він вважає, що загроза Україні не в парламенті, а в президентській структурі, бо саме Л. Кравчук підписав угоди про СНД, дагоміську, ятинську, без згоди парламенту розпорядилися вивести з України тактичну ядерну зброю тощо.

По-друге, попередній досвід (НРУ, КНДС тощо) свідчить: спроби координувати діяльність демократів вдаються тільки «знизу» (бо їх мало на місцях), «нагорі» лідери сваряться. Форум не став винятком: коли спіголова Всенародного руху України В. Ісєвич зайняв місце в робочій президії форуму, його покинув заступник голови НРУ О. Лавринюк. Оця взаємна «політична алергія», на мій погляд, не дозволила ні чіткіше сформулювати статус ААФУ, ні намітити конкретні заходи у виконанні фронтівських завдань. Більшість лідерів і делегатів визначили, що ААФУ — це не організація, а об'єднання для виконання конкретних завдань, яке існуватиме доти, доки Україну загрожуватимуть. О. Лавринюк, як відомо, заявив, що фронт — це «готовність свідомих громадян відстоювати незалежність України». Єдине, про що фронт не подумав, як не ребороти знову як таку марксистську «бутия» визначає свідомість. І зробити так, щоб наше буття підірпало нашу свідомість. Михайло Буглаков якось написав: «Важко шанувати, похмуро ди-

влячись на свинячу відбину». Про ситих сказано, а що говорити про голодних, які, на жаль, дали ковабес перспектив не бачать. Вони у теж наша «сьогоднішня реальність», яку думке вміло використовують різні «слуги народу», хоч як би не хотілося це визнавати...

По-третє, те, про що попереджали і «ГУ» (за 6 лютого ч. р.), і ліберали, виходячи з ААФУ, стає реальністю. А саме: на 28 лютого призначено форум політичних опонентів наших демократів. Вони теж зберуться в Палаці «Україна», щоб піти на свій «фронт» за ідеали соціалізму й названого вже «світлового братерства». Отже, незабаром це однією реальністю України можуть стати два «боя», що ворогують між бою, а це як ніяк не сприяє, але загальній стабільності. І йтиметься, як на мене, не про нормальне структурнування суспільства на протилежні політичні полюси, бо загальний фон в Україні для цього дужче несприятливий. Та ідеологічні засади опонентів, повторюю, дужче вже різні: одні — за Україну незалежну, другі — за напівзалежну. Тож Україна — справді в небезпеці. І ситуацію і можуть виправити тільки люди, зберігши індивідуальність, але до політичних суперечок і не допустивши масових конфліктів. Це й буде доказом того, що 1 грудня 1991-го ми не помилилися.

Володимир СКАЧКО,
опіслядч «Голосу України».

Економіка

КРИК ПІВНЯ РАНКУ НЕ РОБИТЬ

Нотатки з конференції

Два дні у Києві працювала національна науково-практична конференція «Проблеми розвитку кредитно-банківської системи України».

Делегати більш як від сотні комерційних банків з усіх регіонів України збиралися, щоб разом з представниками парламенту, уряду, президентської команди, Національного банку та провідними вченими нашої держави проаналізувати проблеми банківської справи та виробити програму створення сприятливих умов для ефективного її функціонування й розвитку, стандартизації банківської системи та інтеграції у світову економіку.

Без банківської підтримки, розумної інвестиційної політики всі проекти розвитку економіки стануть лише прозвіреннями, а такі вже зміст звернень до делегатів конференції заступника Голови Верховної Ради України Володимира Гриньова та віцепрем'єр-міністра, міністра економіки, Віктора Пинзенка. Останній, зокрема, проаналізувавши справи в економіці в цілому, особливу увагу звернув на decretи уряду щодо валютного регулювання і поточних банківських до-

кументів, пов'язаних зі сферою прошового обігу.

Виступ голови правління Національного банку України Віктора Ющенка був присвячений впливові дії НБУ у сфері грошово-кредитної політики на розвиток банківської системи України.

Законодавче і нормативне регулювання банківської діяльності, стан і перспективи розвитку банківської системи, технічні аспекти банківської справи, взаємодія НБУ і комерційних банків, проблеми формування ресурсів та кредитно-інвестиційна діяльність, вдосконалення зв'язків, розрахунків і нові види послуг — ось коло питань, на яких усі учасники дискусували на секційних засіданнях.

Пропозиції учасників щодо їх розв'язання проаналізували і класифікували за напрямками. Іх дужче багато, оскільки близь півні в українському законодавстві ще немало. Але, як сказав один із доповідачів, крик півня ранку не робить, отже, саме лише достатність законів не зможе виправити ситуацію в економіці. Потрібно прийняти нормативний акт (доповнення до Закону «Про банки і банківську діяльність»), що

визначатиме правові, юридичні, економічні засади функціонування кредитно-банківської системи. Мають бути чітко окреслені й розмежувані функції Національного і комерційних банків. Зокрема, на думку представників останніх, НБУ має забезпечувати стабільність національної валюти, регулювати обсяг грошової та кредитної маси, що є в обігу, встановлювати валютні курси і процентні ставки, регулювати діяльність комерційних банків через політику рефінансування.

Для участі комерційних банків в експертній новій законодавчих актів запропоновано створити асоціацію комерційних банків.

Важливим питанням, розв'язання якого забезпечить роботу банків і їх зв'язки з міжнародними фінансовими організаціями, скоординувати діяльність і вирішити проблему розрахунків та інформаційного забезпечення є розв'язання програми комп'ютеризації. В той час як у Росії та Казахстані вже давно над цим працюють експерти фірми SIEMENS NIXDORF, практично завершуючи реалізацію проектів, Україна ще не

визначилася, кому що справу докучити. Навіть сучасне обладнання є проблемою фінансових установ. Коли під час перерви в роботі конференції директор експертної фірми «ЗовнішЕкспозБізнес» Валентин Соколовський запросив делегатів до виставочного залу, де саме закінчувалася робота виставки «Банк і офіс», деякі експоненти за годину підписали стільки ж контрактів, як у попередні п'ять днів роботи виставки.

Одне слово, проблем у наших банків вистачає. Якщо конференція допоможе розв'язати хоча б десяту їх частину, доцільність проведення такої заходи безсумнісна. Та найголовніше, напевно, те, що банкіри збиралися разом і узгодили свої дії. Як висловилися заступник голови правління АБ «Інко» Олег Сеніговський, не має значення, де північ, важливо, щоб на запитання «Де північ?» ми всі показали вказівку на один бік. У закритті сесії то народний депутат Олександр Сугоняк заповнив делегати, що всі їхні пропозиції буде передано Президентові України, до Верховної Ради та уряду.

Андрій БОЄЧКО,
Володимир СІНТКО.

НАША ЕКОНОМІКА і держава в цілому опинилися у важкій ситуації. Будьмо відверті: ми покинулися гірші плоди курсу, який проводився останні два з лишком роки. Платимо таку високу ціну за те, що не прислухалися до голосу тих, хто давно застерігав, до чого призведе нас «шокова терапія», спроба «одним махом» перейти до ринку, реструктуризувати у «світле» капіталістичне майбутнє. Розплачуємося за нерозважливі експерименти, наслідуючи економічних законів, за передчасну відмову від державного регулювання економіки.

Найсумнішнє тут те, що була можливість цього не допустити, що за фактичний розвал народного господарства, за розоріння економічних зв'язків з Росією та іншими державами. Співдружності, за наслідки так званої «лібералізації» цілком тотальної приватизації розплачуються не ті, хто нав'язав і провадив цей курс, — розплачуються народ, котрий через нашість їм повірив і більшість якого поставлена на межу фізичного виживання.

На жаль, і сьогодні знаходяться політики, які намагаються нас переконати, що «нічого страшного не сталося», треба тільки «ще трошки потерпіти», але їм тим самим курсом.

Мені зрозумілі тривога і стурбованість багатьох народних депутатів катастрофічною ситуацією, фактичним самоусуненням Верховної Ради від корінних питань життя держави, перш за все — економіки. Стурбованість тим, що впливові сили штовхають уперед на той само шлях, який ішов попередній склад Кабінету міністрів і який завів нас у безвихідь.

Невже хтось усерйоз думає, що й цього разу Верховний Раді вдасться уникнути відповідальності, якщо з нашої продукції не вийде жодної копійки? Чи політичний курс?

Що ж треба робити в ситуації, яка склалася? Перше — це відновити нормальні економічні відносини з іншими державами СНД і перш за все з Росією, позбутися комплексу якоїсь неповноцінності, образливості, протегенції завжди і в усьому винуватити інших, не помічаючи й нашої провини. Як можна критикувати Росію за ціну на нафту, газ, коли Україна практично припинила поставку їй продовольства? (Наприклад: милона у 1989 році Україна поставляла в союзний фонд більш як 3,5 мільйона тонн, в 1992 році — 240 тисяч тонн, тобто у 15 разів менше, а в 1989 році — 606 тисяч тонн, в 1992 — 161 тисячу тонн, або майже в 4 рази менше. Я ще у 1989 році — більше 1,5 мільярда штук, у 1992 році — 175 мільйонів штук, або майже у 9 разів менше).

Чи треба нам кидатися гучними словами називати когось Слоним, когось Московією, зображувати Росію, де живуть такі ж люди, як і на Україні, імперією, заявляти, що «Україна загинула першою, а Росія друга»? Так, Україна на може загинути, Росія — навряд. А я не хочу гинути. Хочу, щоб жили наші діти і онуки, жив і процвітав мій народ.

Тому необхідно негайно докнятися про встановлення курсу карбованця і рубля і механізм його угодження, а також про розрахунок між нашими підприємствами, а не про передоплату. І це першочергове завдання уряду. Не вирішати це питання — настане параліз економіки.

Сьогодні це — головне завдання.

Друге. Час спуститися на гірську землю, не лякати себе і інших демагогічними та популістськими лозунгами, припинити схоластичні розмови про реформу, перехід до ринку, приватизацію, приватну власність на землю, лібералізацію, заучувати тощо. (До речі, все оповідається мудрими іноземними словами, мало зрозумілими народами).

На Заході, в усіх капіталістичних країнах, давно вже зрозуміли, що ніякого ринку не може бути без товарів, без розмаїття форм власності, без здорової конкуренції, що справа, врені-реші, не у формі власності. Відомий американський економіст Дж. Гелбрейт, відповідаючи на запитання: «Що? передати ринкові?», писав: «У кінцевому підсумку не так уже й

по-перше, енергоносії (включаючи переробку нафти);

по-друге, проблеми сільського господарства, і перш за все хліб (насінина, мінеральні добрива, гербіциди й пестициди), все, що пов'язане з ветеринарією, переробкою сільськогосподарської;

по-третє, медична сфера; по-четверте — деякі товари народного споживання.

І на це мають бути спрямовані наші кредитні й інші.

І про це повинні всі знати. Якщо ж і надалі будемо замість того, щоб займатися вирішенням необхідних завдань виробництва, вивозити поради лікарів-економістів і проводити політику «ті-перальних» цін, вважачи, що цілі ціни стабілізують економіку, то не тільки не досягнемо стабілізації, а дійдемо до того, що всім доведеться ходити в ностальгах

Але ж самі створили таку систему, коли «підприємство», так би мовити, люди різних правдами і неправдами добувають кредитів під заставу, споживають на них сировину, інші ресурси, реалізують їх за долари, котрі затирають за фальшивими курсом на карбованці і живуть не кудаж.

Справді. Досить продати 10 тисяч тонн металу по 200 доларів за тону, отримати 2 мільйони доларів, обмінити їх на карбованці і направити 2 мільярди карбованців (не зароблених) на виплату зарплати і т. д.

За розрахунками віцепрем'єра Віктора Пинзена, національний дохід у 1993 році склав 11,2 трильйона карбованців. Наша мінімальна потреба в надрі — 40 мільйонів тонн (було 56 мільйонів тонн у 1989 році) по 120 доларів США за тону

(скорочення штатів) через кілька місяців!

Тепер зазивають нові реорганізації, замість глєвків з'являються департаменти чи щоось великобюджетне, ви-находять інші структури й посади. Але що це дасть? Адже все це на справу впливає менше, ніж базис Місяця на надії молюка.

То чи не час угамувати реорганізацію свербляків? Припинити вахлявці з перейменуванням вулиць, площ, з заміною висновок (чому-сь із заміною російської мови на англійську).

Не можемо не рахувати і з тим тяжким становищем, в яке поставлені нині наша наука і культура. Втрачають свої позиції навіть провідні наукові колективи, котрим багато років пішався Україна, руйнується їхня матеріальна база. Фактично погублене українське кіно. Нахливи удари завдають пресі. Книжковий ринок завоювала порнографія, бульварні видання, які пропугують жахи, чияльність, аморальність. Торгівля книжками майже повністю перейшла від держави в руки спекулянтів.

Чи ж до такого відродження культури ми прагнули? Чи, може, хтось вважає, що, проголосивши створення двох десятків «академії» і перейменування педінститутів на університети, а школи-руїни на ліцей, ліцейівши самодільство місцевих четьманів, ми справді зруйнували науку, освіту, культуру?

Невже хуторянські амбіції так затьмарили розум, що ми відірвалися від реальної життя?

Адже втрачаємо культуру, піднімається моральне здоров'я науки, її інтелект. Нація дичавіє. Якщо бути відвертими, то треба сказати, ми здійснюємо злочин перед своїм народом. Його майбутнє похиталося, уряд скорочує витрати на соціальну сферу й освіту.

До речі, час прислухатися і до законних вимог мільйона громадян і надати, на-решті, статус державної, поряд з українською, і російської мови.

Якщо хочемо по-справжньому, а не на словах, бути європейською державою, то давайте і такі питання вирішувати по-європейськи, як, скажімо, у Фінляндії, Швейцарії, Канаді та інших.

Ситуація складна, надзвичайна. І коли тверезо подивитися дійсності, то оці, то сказати, що народ наш у масі вже не той, що був ще півтора-два роки тому. Він уже розібрався, що є хто, і добре розуміє, хто і як його обдурав, обидуючи усякі блага. Не враховувати цього не можна.

Гадаю, було б серйозною помилкою також не рахуватися з думкою господарників, перш за все керівників великих підприємств усіх галузей. А вони, як видно останнім часом, одностайні в негативному ставленні до розриву господарських зв'язків, не продуманого виходу з рубльової зони, навісних розрахунків на швидке «входження в Європу».

Час припинити безлидні дискусії, не розшарувати пристрасті, не займатися пошукми «ворогів». Справа, конкретна справа і практичні результати — ось наше завдання, коли ми всерйоз дбаємо про благо народу і процвітання нашої України. І справа з урахуванням наших реалій і можливостей.

Віталій МАСОЛ, народний депутат України.

Точка зору

ФАЗИ МІСЯЦЯ І НАДРІ МОЛОКА

РОЗДУМИ ЕКС-ПРЕМ'ЄРА З ПРИВОДУ НИНІШНЬОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ

Адама і Єву, а потім радиміть кожному поштити трусам.

Ні в якому разі не можна допустити розгону колгоспів, до чого нас ось уже кілька років посилено штовхав «гаргарі з асфальту». Їх не бенкетити навіть те, що самі колгоспники в переважній більшості не хочуть йти з колгоспів, бо розуміють, що руйнування колгоспів наведе на оберстів голодом і крахом держави. Вже нині ми стоїмо на межі введення наркотової системи.

Четверте. Пора також, на-решті, зрозуміти, що реформу не можна здійснювати застосовуючи — проблема слід вирішувати в комплексі і підкріплювати добротною нормативною базою.

І перш за все необхідно здійснити глибоку реформу структури заробітної плати та пенсії, тобто при збереженні гарантій соціально захищених верств населення (пенсіонерів, інвалідів, учнів тощо).

Наших людей глибоко обурюють кричущі факти корупції, грабунку держави за рахунок махінацій з нафтопродуктами, металами і под. Обурюються і керівники держави, і більшість депута-тів.

— світові ціни. Отож необхідно 4,8 мільярда доларів США, а за курсом чорного ринку — 2000 карбованців за долар — 9,6 трильйона карбованців. Зіставте цифри: 11,2—9,6.

Значить, треба не просто обурюватися, а створити таку систему, яка б виключила можливість наживи.

І це одне з зв'язку з дим. Нам не обійдеться без системи державних дотацій на енергоносії та продукти тваринництва. Так робиться в багатьох, навіть багатих, країнах. Інакше «супергіперінфляції» ми не уникнемо.

Як тут не згадати мудрі слова американського президента Франкліна Рузвельта про те, що «жодна нація не може існувати, наповнюючи банкрутствами». І що, не банків та біржових махінацій, а реальна праця створює добробут народу!

Окремо хотів би сказати про будівельний комплекс. Ми вже дорого заплатили за послаблення уваги до цієї життєво важливої галузі. Скорочення обсягу інвестицій перейшло усім мислим й не мислим межі. Будівельна індустрія розвалюється, промисловість будматеріалів у занепад. Якщо в 1989 році було введено 19,5 мільйона квадратних метрів житла, то минулого року — лише 13,5 мільйона. Розвиток соціальної сфери фактично припинився. Ситуація погіршується з кожним днем.

І я просто не можу зрозуміти, як у такій обстановці можна народитися ідея ліквідувати будівельні концерни й корпоратив, по суті, підірвати централізоване управління будівельним комплексом і ввести податок на добавлену вартість на будівництво житла?

А кому невідомо, що держ-апарат ось уже два роки практично не працює? Та і як він може працювати, коли співробітників міністерств відомств уже 3 чи 4 рази попереджувалися під розписку про можливе звільнення

Презентації

АЛЛО, АМЕРИКО!

Як ми вже повідомляли, у Львові відкрито першу міжміську цифрову автоматичну телефонну станцію. Під час урочистого церемоніалу за участю керівників фірм-партнерів, міністра зв'язку України О. Прохоренка, міського голови, представників Президента у Львівській області С. Давида, поговорили по телефону з Надзвичайним і Повноважним Послом України в США О. Білорусом, який привітав львів'ян з видатною подією.

Установлення станції — на рівні найвищих світових стандартів. Високісвітні телекомунікації мають велике значення для розвитку України, а львівська станція, як наголосували усі члени делегації, стане кріпким віном у світ. ЕЛ — спільне українсько-американсько-голландсько-німецьке підприємство, має намір закуповувати обладнання, яке виготовляють на спільних підприємствах України, і таким чином сприяти освоєнню нових технологій. УТЕЛ та інші займаються модернізацією місцевого зв'язку, впровадженням двох років замінив в усіх обласних центрах міжміські телефонні станції.

ВІДГУКНІТЬСЯ

Книгу «Парад Перемоги 24 травня 1945 року» творить покоління. Майором кошових військ М. Трухину тільки 16 років, і він майстерно працює в авторському колективі. Але сьогодні колектив звертається по допомогу до учасників Параду, зустріч з якими планується провести в Москві 9 травня, а також до родичів тих, кому війна дісталася. Автор дає дати фоторепортажів, історичні документи, описи 33 тисяч учасників, описи біографії, навіть свідчення про львів'ян і технічний склад Повітряного Параду Перемоги, що не відомо.

Основний документ, що засвідчує участь в Параді Перемоги, — посвідчення до медалі «За перемогу над німеччиною в облодженні червоного кольору», вручене з 5 по 23 червня 1945 року (це стосується фронтовиків). Для решти: бланки подій за участь в Параді Перемоги. Авторі доводилося поспішати.

Окрім того беруться до уваги будь-які заяви, описи, спогади, листівки, армії, військові документи Центрального Архіву Міністерства Оборони.

Адреса: 14300, м. Києво-Славянська вулиця, 22, на 66. Трухину — Анатолію, м. Києво-Славянська вулиця 390-02-41.

Знак біди

СЕНСАЦІЯ В ЧЕРКАСАХ

Колішній секретар парткому Анатолій Хижняк, звільнений з-під варті в США, де його запліднювали у спробі згвалтування за незасвоєних обставин, заарештований у рідних містах. Цього разу — за хабарництва. Генеральний директор цього ж підприємства ВПК Алім Чабанов, у минулому народний депутат СРСР, звільнений з посади згідно з наказом міністра Антонова.

За розбазарювання багатомільйонних валютних коштів, виявлене на «Роторі», обласна прокуратура порушила кримінальну справу, ведеться слідство.

ЛІДІА ТИТАРЕНКО.

Правління і колектив Пенсійного фонду України з глибоким сумом повідомляють про раптову смерть першого заступника голови правління Фонду.

НАКОНЕЧНОГО Петра Леонідовича висловлюють глибоке і щире співчуття друзині Нелі Станіславівні і родичам покійного.

ЯК ПРАЦЮЄМО — ТАК І ЖИВЕМО

Інформація до роздумів

Один з найважливіших макроекономічних показників розвитку народного господарства — зростання національного доходу, який являє собою чисту продукцію

галузей сфери матеріального виробництва. За останні роки динаміка національного доходу, визначеного у порівнянних цінах, була такою (в %):

Галузі матеріального виробництва

Промисловість	99,2	91,5	89,9	81,6
Сільське господарство	93,0	81,2	88,7	67,1
Будівництво	100,5	93,0	71,6	66,9
Транспорт і зв'язок	87,8	84,2	79,0	58,4
Галузі сфери обігу	106,2	90,0	74,6	71,3
Інші галузі	86,5	87,9	45,6	26,8
Всє народне господарство	96,4	86,6	84,0	70,1

Відповідний рік до попереднього	1990	1991	1992	1989
Промисловість	99,2	91,5	89,9	81,6
Сільське господарство	93,0	81,2	88,7	67,1
Будівництво	100,5	93,0	71,6	66,9
Транспорт і зв'язок	87,8	84,2	79,0	58,4
Галузі сфери обігу	106,2	90,0	74,6	71,3
Інші галузі	86,5	87,9	45,6	26,8
Всє народне господарство	96,4	86,6	84,0	70,1

На Україні до 1989 року національний дохід щорічно зростає, а з 1990 року по-

чався його спад, особливо помітний в 1991 році. Внаслідок такої негативної тен-

денції національний дохід 1992 року становив лише 2/3 від його найвищого (1989 рік) рівня. Основною причиною такого зменшення національного доходу було скорочення обсягів продукції у всіх галузях матеріального виробництва (перш за все в промисловості та сільському господарстві), що призвело до падіння валового суспільного продукту на 27%. Поряд з цим зменшилась на 25,8% продуктивність праці, в той час як матеріаломісткість продукції зросла на 7%.

В розрахунку на душу населення і в цінах 1991 року вироблений національний дохід становив у 1989 році 5190, а в 1992 році — 3613 укр. крб.

Поглиблення кризових процесів в економіці України проявляється в тому, що в січні поточного року порівняно з відповідним періодом минулого відбулося зменшення валового суспільного продукту на 15%, національного доходу — на 16, продуктивності суспільної праці — на 14%.

Мінстат України.

Коротко

У КОЖНОГО — СВІЙ БІЗНЕС

Як повідомила газета «Таврические ведомости», у передмісті Севастополю знайдено кілька тонн викрадених лімонов. Вони були закуплені у турецькій комерційній фірмі «Дім Волков». Під час транспортування морем лімони дещо пошкварувалися. Комерсанти вирішили, що краще їх викинути на звалище, аніж продавати дешевше і тим самим збитати ціни на плоди, які ділові люди реалізують по 200 карбованців за штуку. Така солідарність у бізнесменів. У севастопольській солідарності не гірша. Вони кооперувалися для пошуку серед гнилиць, які пригортають у їжу лімони.

Олександр ПІЛАТ.

Щось новеньке

ПОЧИТАЄМО ПРО ПРИВАТИЗАЦІЮ

Наприкінці минулого року у Харкові побачили світ інформаційний бюлетень «Приват-кур'єр» (перекладний індекс 30822), метою якого є забезпечення оперативного висвітлення процесів приватизації державного майна, розташованого у Харківській області. Фонд державного майна України дозволяє вважати «Приват-кур'єр» офіційним державним бюлетенем для публікації переліку об'єктів, які підлягають приватизації.

Прес-центр Фонду державного майна України.

ПИВО «ОБОЛОНЬ» РЕГАТИ НЕ ЗАСНУВАЛО

Анонс

аби нагадати людству про трагедію, яка, на жаль, ще не відійшла в минуле.

Загалом же передбачає і велика культурна програма, участь у якій, зокрема, беруть і молоді художники та скульптори України. Серед них уже знайомі вам з публікацій у «ГУ» художник Олександр Левич та скульптор Олександр Каруський, чий роботи київці можуть побачити на традиційній виставці молодіжної «об'єднання «Снов», яка недавно відкрилася у виставочному залі Спілки художників України на вулиці Горького, 102—104. А під час гонок роботи українських митців побачать громадяни й інших країн. Досить нам вже бути для іноземців «рашен», як називали донедавна, а подекуди й нині називають людей з колишнього СРСР. Час уже ставати «українцями». Семи футів під кілем і попутного вітру «Гетьман Сагайдачний»! А з часом, може, і «Оболонь» створить не тільки щось дуже смачне, а й дуже-дуже відоме...

Катерина ВОРОНЕНКО.

Зворотний зв'язок

ЛЮБАЮ ГАЗЕТУ І САЛО

Київни Василь Ткачук виграє у нашій редакційній лотереї... поросся. Як тільки про це довідаєся, подзвонить до корупції у Рівне. Допитався, велике чи мале! Яким чином його забрати: можливо, і хатні за ним не варто!

Директор дослідного господарства «Тучинське», що було одним з наших спонсорів, Микола Зінчук одразу запросив членивника до себе. Повертався Василь Ткачук додому з набитим свининою рокомом, розчуханий. Казав: «Люблю «Голос України» за те, що не крикнеть душою. І сало люблю. Завітайте лише у гості, скуштуєте, яке воно на смак. Та не баріться, бо сало, як і усе суще на землі, — не вічне».

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Рівне.

Знай наших!

ЦІЛКОМ СЕКРЕТНІ... ОСЕПЕДЦІ

Споживачі Сосниць теплим словом згадують «важких», забороненого району КПУ «віднакупувати, поліпшувати, посликати тощо», яким можна й Десну загоріти. А тепер у магазині «Ветеран» чи деінде купує оселедці, а тобто його загоріють у поштанову з грифом «Цілково секретно». Кажуть, що вакації висвітять, оселедці б не перелісали.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернівці.

ВІД НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ

До Національного банку України надходять численні скарги від громадян на те, що підприємства торгівлі, побуту, комерційні банки, виключаючи. Оцедабанки, відмовляються приймати від населення купони Національного банку України малої вартості (1, 3, 5, 10 карбованців).

Національний банк України повідомляє, що ця акція неправомірна. Зазначені купони обов'язко-

ві до приймання за їх номінальну вартість одержувачами, кооперативними, громадськими підприємствами, установами, організаціями, коопсами і окремими особами в усі види платежів, а також установним банків і підприємствами Міністерства зв'язку України для зарахування на поточні, розрахункові рахунки, у тому, на акредитиви і для переказів без будь-яких обмежень.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

ПОГОДА

23—24 лютого в Україні часом опаді, сьогодні у Карпатах сильні зливи, подекуди хуртовини, ожеледі, наліпання мокрого снігу, на сході України тумани. Втер південно-східний, 7—12, сьогодні порив 15—20, у Карпатах до 40 метрів на секунду. Температура від 0—5, на півдні до 10 градусів тепла, вночі від 3 градусів морозу до 2 тепла.

По Київській області сьогодні вдень невеликі опаді, порив південно-східного вітру до 15—20 метрів на секунду. Температура 0—5 градусів тепла.

НЕ ДОСЯГТИ Б КРИТИЧНОЇ МАСИ

У наш час сенсацій вистачає. Факти, про які повідомляла обласна газета «Народне слово», скоріше можна віднести до розряду екологічних катастроф. Читаєш і морозом силе поза шкірою: ось-ось провалиться Кіровоград в уранову безодню.

«У районі Великої Балки (один з мікрорайонів обласного центру. — М. В.) — не зона боєвих дій. Це Інгульський рудоуправління проводить підземні підривні роботи. Прокладається новий стовп шахти в напрямку Лелеківки. Стіни, стеля, фундамент оселі у щільних, хоч доволі просовув. І з кожним днем ці діри збільшуються, розповідає ветеран війни О. Ключевський, який мешкає у провулку Степовому, 20. — Наша сім'я не спить, коли вночі лунають вибухи. В хаті ходом ходять меблі, дзеленить кухонне начиння. Стіна вже геть відвалюється. І далі — припадає з інших вулиць, розповідає про пораненого водомоцера, високої криниці».

Звісно, начальник рудоуправління Микола Новак сприйняв статтю без захоплення. Назвав публікацію некомпетентною, посилає на контроль за сейсмічними впливами, який здійснюють працівники Інституту геофізики Академії наук. Українського науково-дослідного інституту гірської інженерії. За існуючу інформацію, сейсмічні коливання при здійсненні підривних робіт не пере-

вищують 0,6 сантиметра за секунду, що значно нижче від рекомендованих. Не боду зунинитися на взаємних претензіях адміністрації рудоуправління і газети. Нехай розсудить компетентні люди. Зазначу лише, що сейсмічна хвиля від публікації тривогою відгукнулася у серцях мешканців обласного центру. Та й самим добувачам урану надовго відібрав спокій. А в них і так життя сьогодні нє з медом.

Не їхня вина, що під Кіровоградом один з найбільших у державі покладів урану. Розпочалися видобувні роботи два десятиліття тому. І велися, звісно, в обстановці особливої секретності. Міністерство середнього машинобудування колишнього СРСР було багатим відомством, тому кіровоградські уранники скрити не знали. Будували житлові квартали, їдальні, школи, потужні котельні, і місто тільки дякувало їм за допомогу. Останній свій дарунок — прекрасний палац дитячо-юнацького центру, рівно го йому немає в країні, дали вже у вересні минулого року.

Та почалася конверсія оборонної промисловості, і опинилися рудоуправління на голодоморі пайку. Зникли щедрі державні субсидії, зменшилися видобутку сировини. А тут ще в Чорнобильська катастрофа поставила проблему подальшого розвитку атомної енергетики в Україні. Довелось скорочувати кваліфіковані надрі, виставити на запрошування громадян та інших громадян, виробничих новбас. Почали споруджувати заводи з виробництва електродвигунів та склотару. За що не від-

мешся, аби вижити? Адже і в кращі часи з уранової сировини аніс був невеликий. Виявляється, і на міжнародному ринку вона дешева, а в Росії так взагалі запаси зроблено до 2010 року.

Добре, що хоч після розпаду СРСР Верховна Рада України дійшла висновку, що без атомної енергетики нашої економіці просто не вижити.

Уран сьогодні, як ніколи, потрібен Україні, — каже заступник начальника Інгульського рудоуправління Олександр Чупенко. — Це теж забезпечення власної незалежності. Франція, яка за територією і кількістю населення майже дорівнює нашої, 70—75 відсотків електроенергії виробляє на АЕС, а Україна — лише 30—32 відсотки. Наскільки можна зменшити імпорту російської нафти, достаткувши французького показника?

Звичайно, нам легше і вигідніше намотувати електродвигуни чи видувати цеглу цеглу. Але ж треба думати й про майбутнє. Нескладно спорити колектив, згорнути виробництво, але потім для його відновлення потрібні будуть десятиліття.

Кінець тогож, складно вранішній про незалежне уранове багатство України, то воно, на думку співбесідника, хвилює сировини у нас багато, але потрібних компонентів для реакторів нема. Потужності для їх виробництва виходяться в Росії. І за готової уранової сировини ми змушені будемо платити коштовно. Українські уранники досі до 2000 року зможуть

забезпечити вітчизняні потреби в сировині відсотків на 40. Решту треба буде допозувати. Є, правда, варіант дешевлення пального для ядерних котлів: електростанцій — розрахунок з росіянами сировиною. Але для того, щоб її мати, треба вже нині нарощувати видобуток.

Дав, було, в серпні попередній уряд 300 мільйонів карбованців, так їх майже всі відразу й «з'їли». Во з 1 жовтня ціни знову зросли. А в управлінні тільки дві котельні спалюють за добу, дві залізничні цистерни мазуту. І якщо раніше за тону його платили 60 карбованців, то згодом — 300 тисяч! А з бензином і дизпаливом взагалі трагічна ситуація.

При мені загіб до Чопенка на початках цеху товарів народного вжитку Василь Личенко.

Провис десять тонн солярки. Транспорт стоїть, у дитсадок продукти везти нічим, а Олександр Миколайович тільки руками розводив: і радні би допомогти, та нічим. Солярка нема ні грама.

Отой відомчий соціальний побут важким титаном лежить на бюджеті рудоуправління. Понад 100 тисяч квадратних метрів житла збудували гірники за два десятиліття в обласному центрі. А живуть там адекватні люди, які на шахтах не працюють. Одні — не ті, чий будинок потрапивши від знесення, а інші, одержавши пільгову квартиру, змінили місце роботи. Утримувати жє усе доводиться управлінню. Щоправда, Кабінет міністрів ухвалив передати відо-

мчий житловий фонд у комунальну власність, та місто не поспішає його брати. То вимагає капітального ремонту, хоч будинки нові і його не потребують, то висуває інші вимоги...

А вибухи гримлять. Правда, нині рідше. Років два тому в шахтах працювали в три зміни. Тепер — тільки в одну, та й ті утримувати важко, немає чим платити. Навесні застрягнули шахтарі сусіднього Смолинського рудоуправління. Вимагали кідькарового підвищення зарплати, зменшення підземного стажу тощо. Кіровоградці тоді колег не підтримали, але зарплату в 1,6 рази їм підвищили. Та минули місяці. І інфляція звелла ту добавку нанівець.

І нині люди, що працюють у шахтах для здоров'я, умови, одержують платню майже на рівні працівників інших підприємств. Що тек породжує глухий гомін не задоволення в уранових штольнях.

А що як два гніви? — зверну й знизу — утворять критичну масу? Видане в жовтні минулого року розпорядження Президента України «Про невідкладні заходи щодо надійної та безпечної роботи атомної енергетики» вселяє надію на мирне врегулювання конфлікту що назрівав. Аби тільки не зникне з виконанням.

Микола ВОЛОК,
власний кореспондент
«Голосу України».
Кіровоград.

Згідно з рішенням уряду Білорусі на кордоні з Ратнівським і Любимським районами Волинської області намічено спорудити потужний комбінат будівельних матеріалів. Одним із структурних його підрозділів стане великий кар'єр «Хотинський». Геологорозвідка ще в 1980—1984 роках виявила тут багаторічне родовище крейди і будівельного піску. Комбінат має щорічно виробляти до мільйона тонн цементу марок 400—500, 120 мільйонів штук циліндричних цегли, 300 тисяч тонн вапна, 240 тисяч кубометрів різних блоків.

Під кар'єр намічено відкрити 400 гектарів земель, що лежать за кількох 300 метрів від кордону з Волинню і 13 кілометрів од Шацького державного національного природного парку. Глибина кар'єру — до 50 метрів. Експлуатація розрахована на 45 років.

Можна зрозуміти гостру потребу білорусів у будматеріалах. Але ж не можна дивити на школу прилеглому регіону сусідньої держави. Та розробляючи проект створення Малоритського комбінату будматеріалів, сусідні не поспішали ознайомити з ним відповідні установи в Україні.

А вразливих місць у проекті багато. Варто почати боєвій з того, що видобування крейди в кар'єрах пов'язане з великим водоприликом. В кінці експлуатації комбінату він становитиме до 41,9 тисячі кубометрів, тобто стільки, скільки використовує за добу середній обласний центр. А ще — загроза переосушення і зневоднення земель природного парку. Серйозна небезпека загро-

НЕБЕЗПЕКА ЧАТУЄ БЛЯ КОРДОНУ

жус унікальним Шацьким озером (у тому числі й острів України — Сейтязю). Їх близько 30. І вони переважно карстового походження. Водоприйняв у кар'єр можна привести до обміління навколишніх озер, а отже, до їх загибелі.

Істотно погіршитися також гідрогеологічне — меліоративний стан розташованих неподалік кар'єру осушливських систем, зокрема волинських. Крім того, у волинських селах Гута, Тур, Залісся, Заболоття та інших, що на відстані до семи кілометрів від комбінату, зникне родючі колодязі.

Заводження призведе до висихання цінних хвойних і мішаних лісів, пересушення ґрунтів, погіршення складу флори та розвитку фауни у всій північній частині Волині. Такі попередні висновки зробили спеціалісти Ковельської геологорозвідувальної партії Рівненської експедиції «Української екології».

Не можна не враховувати і загрозу природі від промислових викидів, цементного виробництва. Оскільки для «рози вітрів» на Волині характерний напрямок з північного заходу, то більшість викидів «попелетів» саме сюди. Виробничі відходи збурдують поверхневі та підземні води, всю навколишню місцевість.

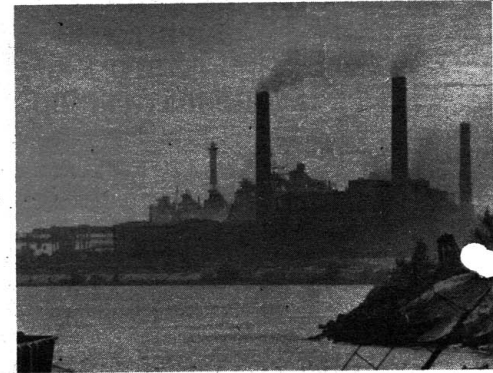
Про все це понад рік тому міністру охорони навколишнього природного середовища України повідомив на-

чальник державного управління навколишнього середовища Міністерства України по Волинській області Ростислав Мітас. Одразу ж повідомляв, що Міністерство будматеріалів Білорусі не реагує на прохання представити проекту документально на спорудження Малоритського комбінату та кар'єру для екологічної експертизи. Проектний інститут «Відробуд» теж відмовляється погоджувати проекту документально з відповідними службами Волині.

Тільки кілька місяців тому спеціалісти Києва і Луцька змогли гланути на проект будівництва комбінату. Та й то не на весь. На розгляд експертної комісії від Волинської області було представлено матеріали техніко-економічного розрахунку будівництва комбінату, які містять лише «Загальні дані», та дев'ять томів — «Заходи з охорони навколишнього середовища». І ось яких висновків дійшла комісія.

У проекті передбачено, зокрема, два варіанти захисту відпливу підземних вод з території України. Це так звана «стіна в ґрунті» і гідралічна завеса. Експертна комісія визнала їх ненадійними. Великим недоліком цих варіантів є те, що їх виконання, по суті, теоретично, без проведення польових і натурних досліджень.

Немає в поданій документі розрахунків щодо виз-

начення збитків навколишньому середовищу української території, не передбачено компенсаційні заходи і не закладено коштів на їх реалізацію...

Є доконана потреба, щоб укласти міждержавні угоди і договори про захист навколишнього середовища на сумісних територіях України й Білорусі (у даному разі). Валиво також домовитися, щоб до роз'яснення заганих тут питань припинити будівництво Малоритського комбінату будматеріалів. На жаль, що поки що тільки добрі побажання...

Створена екологічною небезпечкою, Волинь створює мережу спостережних пунктів для контролю за рівнем ґрунтових і підземних вод та впливом на нього кар'єру. Міністерства України виділили кошти для буріння трьох десятків спостережних свердловин у Ратнівському і Любимському районах. Половину вже пробурили. А на місці майбутнього комбінату в повному розпалі будівельні роботи.

В Хотинській споруджують житлові будинки для тих, хто будуватиме комбі-

нат і працюватиме на ньому. Від села Суштинця асфальтична, що стала до ладу торішньої осені, веде до території бази будівельної організації, яка споруджуватиме комбінат. Тут зводять бетонний вузол, склади наготову продукцію, адміністративні. Довкола — гори будівельних плит, блоків. Неподальк розкожують ліс, де розмістяться сам комбінат.

Місце майбутнього кар'єру — поки що багатогектарна меліорована площа пасовища, яке належить найбагатшому в Малоритському районі колгоспу. Широкою смугою тягнеться воно на багато кілометрів. Можна тільки співчувати трудівникам тутешнього господарства, яким загрожують безпорожнотна втрата величезного масиву, що досі радував багатством трав. Дивинся на цю рівнину, й не віриться, що невдовзі вона загине від безжалінної ходи потужної землерийної та іншої техніки.

Петро МАРЦЕНЮК.
Луцьк.

ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

Про міжгалузеві співвідношення в оплаті праці працівників державних підприємств, установ і організацій

Відповідно до Декрету Кабінету Міністрів України «Про оплату праці», а також з метою відтворення міжгалузевих співвідношень в оплаті праці залежно від її складності Кабінет Міністрів України постановляє:

1. Затвердити:

коефіцієнти співвідношення до мінімальної заробітної плати мінімальних тарифних ставок для їх диференціації за видами виробництва, робіт і діяльності залежно від складності праці по галузях народного господарства згідно з додатком номер 1;

коефіцієнти співвідношення до міні-

мальної заробітної плати тарифних ставок (окладів) окремих професій робітників, щодо яких не застосовуються тарифні сітки, для їх диференціації залежно від складності виконуваних робіт та кваліфікації робітників згідно з додатком номер 2.

2. Установити, що до укладення генеральної і відповідної галузевої, регіональної тарифної угоди, на державних підприємствах, в установах і організаціях застосовуються мінімальні тарифні ставки та тарифні ставки (оклади) окремих професій робітників, щодо яких не застосовуються тарифні сітки, у визначених згідно з додатками

№ 1 і 2 до цієї постанови меж, але не в більшому розмірі, ніж це передбачено пунктом 3 статті 48 «Декрету Кабінету Міністрів України «Про оплату праці», збільшеному на коефіцієнт 1,2, а після укладення тарифних угод — за передбаченими у них тарифними сітками і схемами посадових окладів.

3. Міністерствам і відомствам, іншим органам державної виконавчої влади, що братимуть участь у веденні колективних переговорів, прийняти зазначені коефіцієнти за основу при укладанні генеральної і відповідної галузевої, регіональної тарифної угоди щодо дер-

жавних підприємств, установ і організацій.

4. Міністерству праці, Міністерству економіки і Міністерству фінансів давати у необхідних випадках роз'яснення щодо застосування цієї постанови.

5. Визнати таким, що втратило чинність, розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 квітня 1992 р. № 238.

Прем'єр-міністр України

Л. КУЧМА

Міністр Кабінету Міністрів України

А. ЛОБОВ

Додаток № 1

КОЕФІЦІЄНТИ СПІВВІДНОШЕННЯ

до мінімальної заробітної плати мінімальних тарифних ставок для їх диференціації за видами виробництва, робіт і діяльності залежно від складності праці по галузях народного господарства

Види виробництва, робіт, діяльності	Коефіцієнти співвідношення
Машинобудування	1,08—1,41
металообробка	1,06—1,25
Вугільна промисловість	1,45—2,75
Торф'яна промисловість	1,19—1,56
Гірничі роботи на підприємствах і в організаціях чорної і кольорової металургії, на видобутку слюди і солі, в гірничо-хімічній промисловості, геологорозвідці, на будівництві метрополітенів, тунелів і відвезіння споруд спеціального призначення	1,45—2,29
Підприємства металургійної промисловості	1,17—1,6
Електроенергетична промисловість: атомні станції (атомні електростанції, теплоелектростанції, атомні станції теплостанчання)	1,31
теплові електростанції, гідроелектростанції, електричні та теплові мережі; підприємства державного енергетичного нагляду, виробничі лабораторії енергосистем	1,25
Нафтова і газова промисловість	1,08—1,86
Хімічна, нафтохімічна, хімікофармацевтична, мікробіологічна промисловість; промисловість по переробці нафти, сланців, газу і по виробництву нафтопродуктів	1,08—1,45
Лісова промисловість, лісове господарство, державні лісництви і лісогосподарського господарства	1,02—1,56
Целюлозно-паперова промисловість	1,08—1,17
Деревообробка	1,06—1,13
Виробництво будівельних матеріалів, скляна і фарфоро-фаянсова промисловість, виробництво м'якої покритті	1,06—2,12
Легка промисловість	1,02—1,17
Харчова промисловість	1,02—1,17
Рибна промисловість	1,06—1,17
Поліграфічне виробництво	1,06—1,13
Виробництва музичних інструментів	1,06—1,13
Експлуатаційні роботи, ремонт, наладження і обслуговування рухомого складу, шляхів, штурми споруд та інших технічних засобів залізничного транспорту і метрополітенів	1,06—1,30
Цивільна авіація	1,17—1,41
Дорожні роботи	1,28

Сільське господарство:

трактористи-машиністи на роботах у тваринництві та на ручних роботах	1,19—1,56
Підприємства і організації гідрометеорологічної служби	1,02—1,08
Підприємства і організації зв'язку і держдруку (крім робітників, для яких не застосовуються тарифні сітки)	1,06—1,13
Будівельні, будівельно-монтажні та ремонтно-будівельні роботи	1,28—1,58
Роботи, пов'язані з обслуговуванням комунальних котельень	1,17
Побутове обслуговування населення	1,02—1,36
Геологорозвідувальні, топографогеодезичні і лісовпорядні роботи, буріння технічних свердловин на полях діючих і тих, які будуть, вугільних (сланцевих) шахт і розрізів	1,27—1,47
Торгівля і громадське харчування	1,02—1,08
Матеріально-технічне постачання	1,08—1,30

Примітка. Зазначені коефіцієнти визначені з урахуванням доплат за умови праці: у вугільній, нафтовій і газовій промисловості; на гірничих роботах підприємств і організацій чорної і кольорової металургії, на видобутку слюди і солі, в гірничо-хімічній промисловості, на будівництві метрополітенів, тунелів і відвезіння споруд спеціального призначення; на основних виробництвах цементних заводів, підприємств по виробництві азбестоцементних виробів, по видобутку і переробці нерудних будівельних матеріалів, по видобутку і збагаченню асесту і графіту промисловості будівельних матеріалів, скляної і фарфоро-фаянсової промисловості, виробництва м'якої покритті.

Міністр Кабінету Міністрів України

А. ЛОБОВ.

Додаток № 2

КОЕФІЦІЄНТИ СПІВВІДНОШЕННЯ

до мінімальної заробітної плати тарифних ставок (окладів) окремих професій робітників, щодо яких не застосовуються тарифні сітки, для їх диференціації залежно від складності виконуваних робіт та кваліфікації робітників

Професії	Коефіцієнти співвідношення
1. Електроенергетична промисловість: електромонтери машинист котельного устаткування, котлотурбинних цехів, енергоблоків, турбинних відділень АЕС, щита керування агрегатами	2,56
2. Залізничний транспорт: робітники локомотивних бригад, які обслуговують локомотиви і моторвагонний рухомий склад: машиністи локомотивів помічники машиністів	2,56—3
	2,36—3,92
	1,9—3,04

Соціальний зміст

Що турбує ужгородців

Нещодавно створений в Ужгороді регіональний відділ Інституту соціології АН України вивчає громадську думку з актуальних питань повсякденного життя та соціального самопочуття жителів обласного центру. Репрезентативно за віком, статтю та освітою вибірково було опитано 120 дорожніх ужгородців.

Рівень освіти, які переважно сьогоденні українці, не обминули й ужгородці. Про це засвідчує той факт, що середній рік переміщення більшість населення міста (72 відсотків) вважає гіршим за попередній тільки 19 відсотків — кращим або ж таким, як і 1991 рік. Водночас більшість мешканців міста оптимістично дивиться в майбутнє. Так, близько 40 відсотків сподівається, що наступний рік буде кращим або хоча б не гіршим за нинішній. Разом з тим кожний п'ятий не чекає

позитивних змін, а кожний четвертий гадає, що буде ще гірше нинішній.

Рівень соціальної напруженості в місті, на думку його мешканців, порівняно невисокий: 68 відсотків respondentів оцінюють нинішню громадсько-політичну ситуацію в обласному центрі як значно кращу, ніж на першому місці вищого рівня вираженості її дуже не прихвально.

А чого найбільше побоюються в ужгородці? З трьох видів запропонованих на вибір проблем на першому місці вищого рівня вираженості цім, дефіцит товарів і продуктів першої необхідності та зростання

злочинності. Ніщо не лякає так ужгородців, як стрибки цін. Найбільше боляче вони безсумнівно, міжсоціальних конфліктів, обмеження можливостей до бізнесу.

Опитування засвідчили, що серед найгостріших проблем соціально-культурного обслуговування ужгородців — робота міського автотранспорту, житлово-комунальних служб і торгівлі. Самостійно жінки зокрема, те, що третина дорослого населення міста взагалі не цікавиться діяльністю установ культури.

Які ж влади структури в цій обстановці мають найбільш авторитет у жителів обласного

центру? З державних інститутів найвищою довірою користуються Президент України (51 відсоток). До речі, це майже стільки ж, як і торішній під час виборів (тоді 55 відсотків) ужгородців віддали свої голоси за Л. Кравчука. Ще вища рейтинг мають керівники підприємств та організацій міста (57 відсотків). З місцевих організацій ужгородці найбільше не довіряють міліції (53 відсотки).

Доречно зауважити, що майже третина жителів обласного центру (28 відсотків), не очікуючи на якусь сторонню допомогу, розраховує на власні сили, працює і поза основною

роботою, поліпшуючи своє матеріальне становище. Під час дослідження у житомирському мікрорайоні ужгородців з'ясувало найбільш актуальні проблеми, визначено громадську думку щодо доцільності розвитку міської зони відпочинку, благоустрою кордону, посилення соціального захисту пенсіонерів та інших актуальних питань життєдіяльності обласного центру.

Міська управа зацікавлена й по-дальшому сприяти результати дослідження. Ми готові поглиблювати з нею наукові співробітництво з інтересів мешканців міста.

Іван МГОВИЧ,

виконуючий обов'язки завідувача відділу соціальних проблем Карпатського регіону Інституту соціології АН України, доктор філософських наук.

О-ЛЯ-ЛЯ! ТАКОГО ЕЩЕ НЕ БЫЛО!

Украинская Академия информационных технологий приглашает:

БИЗНЕСМЕНОВ, РУКОВОДИТЕЛЕЙ, ФИНАНСИСТОВ НА УСКОРЕННЫЕ КУРСЫ

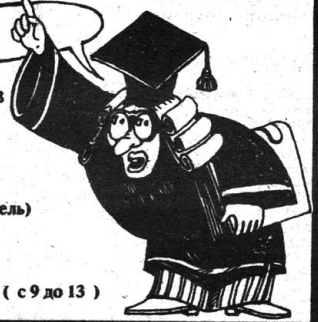
За 6 дней - прочные навыки пользования персональным компьютером, факсом, ксероксом, multifunctionalным телефоном.

ЗАНЯТИЯ - ИНДИВИДУАЛЬНЫЕ (1 слушатель - 1 преподаватель)
ПРОГРАММА и ГРАФИК - по согласованию
УСЛОВИЯ - КОМФОРТНЫЕ

ЗВОНИТЕ НЕ ОТКЛАДЫВАЯ: (044) 434-07-65 (с 9 до 13)

ОЧЕНЬ ПЕРСОНАЛЬНО!

Formula

КОМПЬЮТЕРЫ

NTT

для Украины

ЗА КАРБОВАНЦІ СО СКЛАДА В КИЄВІ

- ♦ NTT 286AT/16 ОЗУ 1М ВИНЧЕСТЕР 40М ДИСКОВОДЫ 1.2М, 1.44М
- ♦ NTT 386SX/25 ОЗУ 2М ВИНЧЕСТЕР 100М ДИСКОВОДЫ 1.2М, 1.44М
- ♦ NTT 386DX/33 ОЗУ 4М ВИНЧЕСТЕР 120М ДИСКОВОДЫ 1.2М, 1.44М
- ♦ NTT 486SX/25 ОЗУ 4М ВИНЧЕСТЕР 100М ДИСКОВОДЫ 1.2М, 1.44М
- ♦ NTT 486DX/33 ОЗУ 8М ВИНЧЕСТЕР 200М ДИСКОВОДЫ 1.2М, 1.44М

- ♦ МОНИТОРЫ: ЦВЕТНОЙ SVGA, МОНО SVGA, МОНО MDA.
- ♦ ПРИНТЕРЫ: HYUNDAI HDP-920, HEWLETT PACKARD LASER JET II P+.

Поставляются любые заказные конфигурации.

Всегда в наличии сканеры, стримеры, фильтры для мониторов, другая компьютерная периферия.

252060, КИЕВ,

ул. Вавиловых, 15

(конечная остановка троллейбусов № 16, 22)

Телефоны:

- ♦ 440-65-04 - служба информации
- ♦ 440-31-77 - отдел сбыта
- ♦ 440-40-66 - сервисный центр

СВ "Газетная реклама" (040) 221-32-54

ФІРМА «КИЇВСПЕЦБУД»

запрошує на постійну роботу робітників за фахом:

— газоелектрозварювальників — 3-5

розрядів — монтажників систем вентиляції — 3-5

розрядів — слюсарів-сантехників — 3-5

газоелектрозварювальників — 3-5

розрядів — ізолювальників — 2-4 розрядів

Оплата праці відрадіна.

За довідками звертатись:

Печерський район м. Києва, тел. 290-58-40

БМУ-1 Жовтневий район м. Києва, тел. 488-44-38

БМУ-2 Печерський район м. Києва, тел. 221-52-14

БМУ-3 Залізничний район м. Києва, тел. 245-84-95

БМУ-4 Дніпровський район м. Києва, тел. 514-18-68

БМУ-5 Подільський район м. Києва, тел. 418-00-34

БМУ-6

ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ ВИДЕОТЕХНИКА

ВИДЕООБОРУДОВАНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО И ВЕЩАТЕЛЬНОГО КАЧЕСТВА
Студийные съемочные и монтажные комплексы
Оборудование форматов SVHS, MII, Betacam SP, Betacam 2000 PRO и D-3
Рабочие станции компьютерной анимации

wescom, Inc.

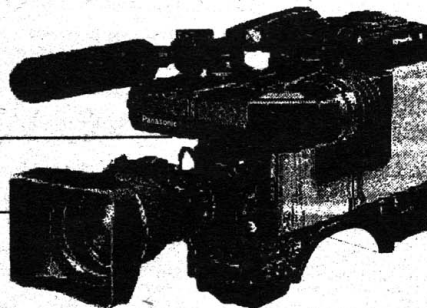
Тел. Украина, 310046

Харьков, ул. Пожарского 2/10

Тел. (0572) 94-76-01, 95-96-74

93-40-75, 94-16-58

Факс (0572) 94-35-73, 94-16-58

Фирма WESCOM, Inc. производит поставку и установку оборудования для телецентров и студий, систем кабельного телевидения, студий компьютерной анимации

Український концерн
спільних підприємств

Salond

Наші рішення — Вашим
проблемам

Тел.: (044) 212-48-65.

Факс: (044) 212-40-87.

Куплю однокімнатну квар-
тиру в Києві.
Тел. 296-18-34.

ГРУЗІЯ ЗВИНУВАЧЕ

Є жертви і поранені серед мирного населення Сухумі. Зруйновано майже 20 житлових будинків в результаті ракетно-бомбового удару з повітря по густо населених районах цього міста. Бомбардування здійснив 20-го військовий літак СУ-26 без розпізнавальних знаків. Відповідальність за військові на Сухумі грузинське командування покладало на російські війська, дислоковані в Абхазії. У цьому зв'язку прес-служба групи російських військ у Занкавзі заявила, що на цій території російських бойових літаків немає.

ПІДТРИМУЮТЬ, АЛЕ НЕ ВСІ

Триєв подорож держсекретаря США У. Крістофера країнами Близького Сходу. Учора, після візиту до Саудівської Аравії, він зробив короточасну зупинку в Йорданії, а ввечері прибув до Ізраїлю.

Отже, американський держсекретар уже заручився підтримкою з боку Єгипту, Йорданії, Саудівської Аравії і Сирії. Ініціатор США у справі швидкого відновлення близькосхідних мирних переговорів. Разом з тим під питанням залишається участь у них палестинської делегації. Майже 80 відсотків палестинців вважають за необхідне бойкотувати мирні переговори доті, коли не буде вирішено долю їх 400 співвітчизників, депортованих Ізраїлем на південь Лівану.

ІНВЕСТИЦІЯ — «ЗЕЛЕНЕ СВІТЛО»

Переговори з американсько-туркменською співробітництвом розпочалися в Ашгабаті. Коштиний держсекретар США А. Хейг, який представляє нині великі ділові американські кола обговорюватиме з урядом республіки питання з економічного співробітництва. Низка пропозицій, яку прийняв А. Хейг, передбачає участь в інвестуванні туркменської економіки багатьох найбільших фірм і компаній США.

Плановано також обговорити програму неофіційного візиту до Сполучених Штатів Президента Туркменістану С. Ніязова, що відбудеться в кінці березня.

ПОКИ Є ЗАГРОЗА

Скорочення збройних сил США в Південній Кореї не є питанням, яке нині треба розглядати. Так вважає Президент Республіки Корея Кім Їн Сом. «Нам необхідна присутність американських військ на корейському півострові, оскільки КНДР продовжує залишатися загрозою як для Сполучених Штатів, так і для регіону», — заявив південнокорейський Президент. Він також підкреснив, що не вважає будь-яких подальших переговорів з Північною Кореєю без взаємних інспекцій ядерних об'єктів.

ВЗЯТО ОСТАННІЙ БАСТІОН

У результаті великомасштабної операції урядової армії Таджикистану взяли під контроль припалісний район республіки — практично останній бастіон збройної опозиції. У районах, зайнятих урядовими силами, розпочалося роззброєння бойовиків і відновлення законних структур влади.

ПОВЕРНУЛИСЯ НЕ З ПОРОЖНІМИ РУКАМИ

Рішення виділити Вірменії кредит на 59 мільйонів 400 тисяч доларів для будівництва п'ятого блоку Радзандської ГЕС прийняв банк Ради Європи. Про це стало відомо, інформувє «принда» — Подія, після повернення з Лондона урядової делегації Вірменії на чолі з державним міністром С. Ташчяном. Кредит надано республіці на 15 років, а через п'ять років Вірменія повинна розпочати виплату боргу.

За повідомленнями наших власних журналістів та зарубіжних інформагентств.

НА РОЗВИТОК
ДИПЛОМАТИЧНОЇ СЛУЖБИ

Презентації

Презентація Фонду сприяє розвитку української дипломатичної служби відбулась 18 лютого в присутності МЗС України. Заступник міністра закордонних справ України Юрій Різак і Олександр Макаренко, інші відповідальні співробітники міністерства ознайомили журналістів з особливостями діяльності Фонду. Відзначалося, що він створюється з метою залучення коштів державних господарюючих організацій, підприємств, громадських та інших організацій і окремих громадян як в Україні, так і в інших країнах для будівництва і розвитку міжнародної дипломатичної служби нашої молоді незалежної держави.

Кошти Фонду спрямову-

ватимуться насамперед на зміцнення і розвиток матеріально-технічної бази дипломатичних установ України за рубежом, придбання будівель у власність України, господарські витрати щодо утримання і ремонту посольств, службових і житлових приміщень. Як відомо, все це потребує немалих грошей і особливо у твердій валюті, гострий дефіцит якої відчуває наш уряд. Крім того, досі не з'явився Українці на зарубіжних майданчиках Радянського Союзу. Ось чому виникла ідея створення цільового фонду. Зробити до нього свої добровільні внески першими погодилися Чорноморське пароплавство, банк «Відродження». На думку

організаторів Фонду, клієнти вкладників астратиме, бо багато структур мають прямий інтерес до явищивидшого становлення української дипломатичної служби.

Розпорядником коштів Фонду, які не оподатковуються, є Міністерство закордонних справ України. Для нагромадження коштів МЗС відкриває рахунок:

1. у національній валюті — № 1809123 МФО 300034 ОПЕРУ у банку «Україна» А.К. Адреса: 252007, м. Київ-7, вул. Інститутська, 12.

2. у валюті конвертованій валюті — № 013070575 у банку «Україна» А.К. Адреса: 252007, м. Київ-7, вул. Інститутська, 12.

Анастасій ТРИГОР'ЄВ,

кор. УКРІНФОРМ.

ТЕРНИСТИЙ ШЛЯХ
ДО НОВОЇ КОНСТИТУЦІЇ

Всупереч сподіванням поні що не спостерігається особлива активність юристів у обговоренні проекту нової Конституції Киргизстану, прийнятого на сесії парламенту, що завершала свою роботу наприкінці минулого року.

Причина — зовсім не у відсутності інтересу громадян до свого Основного Закону. Через багаторазове підвищення цін на періодичні видання значна частина жителів відмовилася передплачувати їх, а інших джерел друкованої інформації просто немає. Отже Президент Верховної Ради республіки довели терміново надрукувати п'ять тисяч примірників проекту нової Конституції і розіслати по областях.

І все ж частина населення республіки взяла участь у обговоренні. Протилежні думки висловлюються, зокрема, з приводу рядка в преамбулі,

Проекти й закони

де проголошується віддання народу Киргизстану непорушним цінностям ісламу та інших релігій, а також з приводу інституту подвійного громадянства, невизнання російської мови як мови міжнародного спілкування та кількох інших положень. Різні оцінки висловлюються і про запропоновану в проекті модель державного устрою Киргизської Республіки (як зовні в майбутньому може називатися). В цілому ж проект передбачає суверене дотримання принципу розподілу влади на законодавчу, виконавчу і судову. Першу представлятиме і здійснюватиме парламент із 105 обраних на п'ятирічний термін депутатів. Ім, в разі прийняття документа, забороняється обіймати будь-яку посаду в державному апараті, займати підприємницьку діяльність. Другу — уряд і місцеві державні адміністрації.

В структурі ж Верховного Суду республіки передбачено створення Конституційної палати, що виконуватиме функції, аналогічні Конституційному суду в деяких державах.

Сам Президент обирається на всеобщих виборах, і ним може стати будь-хто з громадян республіки не молодше 35 років і не старше 65 років, який володіє державною мовою і проживає в республіці не менше 15 років перед висунуттям на цей пост. За державну зраду, хабарництво та інші злочини його може усунути з посади лише парламент і не менше як двома третинами голосів депутатів.

Ряд суспільно-політичних організацій виступили з вимогою прийняти Основний Закон не на сесії парламенту, як передбачається, а на курульті (всенародних зборах), оскільки йдеться про основоположний документ.

Віктор ДЕНІСЕНКО.

Вітхек.

Відгомін події

НАС РОЗУМІЮТЬ, АЛЕ...

Вдоволення повернувшись з Києва, міністр закордонних справ і віце-канцлер Німеччини К. Кінкель. Він вважає, що йому вдалося заспокоїти українських політиків стосовно того, що уряд у Бонні готовий до пожвавлення відносин з сувереною Україною. Було у міністра і власне бажання — познайомитися з державними діячами України, з якими доведеться співпрацювати. Адак, він не так уже й давно заступив на посаду свого попередника, майстра дипломатії Г.-Д. Геншера. Метою візиту також було зміцнити враження, яке складалося останнім часом у ліберальних колах ФРН. Бо, скажімо, найповажніша ліберальна газета «Франкфуртер алгемайне цайтунг» вважає, що Німеччина надто односторонньо — плеке взаємні Росією і забуває про допомогу для стабілізації демократії і розвитку реформ в Україні. К. Кінкель випало підготувати і майбутній офіційний візит канцлера Г. Коля до Києва.

Але у дипломатичному багаті глави німецького зовнішньополітичного відомства була ще й палка з надписом «Прискорення ратифікації договору СТАРТ-1». Йдеться про справу, яка останнім часом особливо непокоїть західний світ, у тому числі ФРН. Німці заперечують зволанням українського парламенту з проведення ратифікаційних дебатів. Відображенням того були коментарі у пресі, на телебаченні й радіо. У них говорилось, що радикально-націоналістичні групи депутатів у Верховній Раді України схильні заперечити важливість ратифікації СТАРТ-1 і Договору про нерозповсюдження ядерної зброї. Почався тиск на німецький уряд, щоб той використав свій авторитет для переконання українських політиків у хибності такої точки зору. З другого боку, німці привітали план Кравчука, що його український Президент оголосив у швейцарському місті Давосі на зустрічі

зі іншими державними діячами. У Бонні, до речі, очікували, що українська дипломатія розгорне «давоський план» і подасте його як українську доктрину знищення ядерної зброї під міжнародним контролем. На жаль, цього не сталося.

Німці розуміють побоювання України, але водночас вважають, що вона не зможе одержати тих гарантій, яких жадає. Держави можуть діяти лише в межах чинних норм міжнародного права і правил у міждержавних відносинах. Вимоги України, на думку німців, не збігаються з тими нормами. Тому для України було б краще якнайшвидше покласти з мріями, провести ратифікацію і стати членом європейської без'ядерного клубу.

Втім, висвітлення візиту К. Кінкеля до Києва не зводилося лише до роздумів про те, коли Україна ратифікує СТАРТ-1. Німецька преса вітає поклавлення двосторонніх відносин у політичній сфері і очікує на активізацію

СУСПІЛЬНУ
ДУМКУ
НЕЛОГІЧНО
НЕ НАЗВЕШ

Соціологічне дослідження «Республіка на початку 90-х» провела Американська академія наук. Головним питанням, за проголошенням громадськості, були позиції щодо румунів.

За підсумками опитування, опублікованих в національній пресі, всього 7,7 відсотка респондентів висловилися за злиття «давох румунських держав». Останнє словосполучення взято з латини не тільки як розжарка у націонал-патриотичній фразі. А ще й тому, що значна частина населення республіки, особливо на лівому березі Дністра, категорично відмовляється від назвуваної ім румунізації, продовжуючи наполягати на тому, що вони — Молдавани.

З 7,8 відсотка опитаних — за абсолютною незалежністю і суверенітету держави. А 36,4 відсотка — хотіли б бачити суверенну і незалежну Молдову у складі СНД.

Поворот суспільної думки у бік налагодження колишніх традиційних зв'язків зі Сходом мотивують абсолютним зuboжінням населення, кризою сільськогосподарства, розвалом промисловості, яку, на думку спеціалістів, без оперативних заходів управління не скоро можна буде відновити.

За результатами того самого опитування, 0,80—0,95 відсотка громадян республіки вважають припинення збройного конфлікту в Придністров'ї плюсом у політиці Президента. Як думка суперечить переконанням пральників Народно-го фронту, які розцінюють торішню лінійку угоди президентів Молдови і Росії щодо врегулювання цього конфлікту великою політичною помилкою.

А як оцінюють раду громадян діяльність керівників республіки? Найвищий рейтинг у М. Снегура. Його повністю підтримують 52 відсотки опитаних. Робота провідників румунської влади, влаштовує лише 24,3 відсотка жителів.

Світлана ЧАЛА.

Кишинів.

у господарських справах.

Загалом можна сказати, що візит міністра закордонних справ і віце-канцлера Німеччини дав позитивне подальше зближення двох країн. У цьому плані дещо вже робиться у сфері інформації. Так, відомий і впливовий тиждень «Шпегель» відкрив своє представництво у Києві. Незабаром туди приїде також постійний кореспондент німецького інформаційного агентства ДПА, а згодом й інші журналісти.

І все-таки декотрі коментарі, підтримуючи процес поклавлення відносин між Україною і Німеччиною, наголосують: ФРН має вест мудру і делікатну політику одночасного співробітництва з Росією та Україною, утримуючи рівновагу між обома державами у здійсненні курсу на підтримку реформ і демократії.

Богдан ОСАДЧУК,
дипломатичний оглядач
«Голосу України».
Берлін.

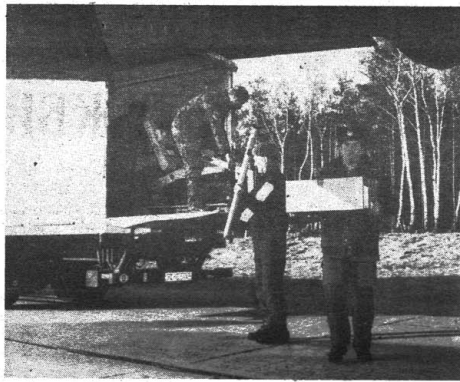
Подробиці

«НАДІЯ» СПІВ НА ВІТЕР НЕ КИДАЄ

12 лютого в Борисполі приземлився транспортний літак українських Збройних Сил. Він доставив з Німеччини дві тонни медичного обладнання та ліки, призначених для створення стоматологічного центру в Києві.

Ця акція відбулася під егідою благодійницького товариства «Надія» — допомога дітям Чорнобиля, — про створення і цілі якого ми вже інформували наших читачів у номері за 9 лютого. Отже, плани «Надії» починають втілюватися в життя.

За детальнішими поясненнями ми звернулися до одного з керівників фірми «ОІРО» (співзасновника «Надії») пані Лейли Кампф, котра відповідає за реалізацію всіх проектів фірми, пов'язаних з подоланням наслідків чорнобильської катастрофи. Пані Кампф повідомила, що літак привіз шість комплектів стоматологічного обладнання і ліки. Все це подарували три німецькі фірми: ТДС (Тюрінгський дентальний сервіс), Мюльхер-Імпорт — експорт і Парцельзус ГМБХ. Обладнання не нове, але перевірене фахівцями і працює. Його передано «Союзу Чорнобиль України», який планує створити в Києві стоматологічний центр. У кімнати квітня або на початку травня цього року заплановано доставити до Києва наступний гуманітарний вантаж медичного

обладнання. Тим побажаємо успіху цим ініціативам з вірою, що «Надія» матиме велике майбутнє на українській землі. Артем ПРОХОРЕНКО. На знімку, переданні з

Німеччини: українські військовики зацікавлені вантажувати літак медичним обладнанням; доктор Куншнік, який супроводжував вантаж, приймає його від німецьких добровольців.

Власнорі повідомляють

Москва

НА РОБОТУ ДОДОМУ

Начальник управління кадрів МЗС України Л. Гур'янов та помічник директора Інституту міжнародних відносин А. Дмитрієв зустрілися з російськими студентами Московського державного Інституту міжнародних відносин — громадянами України. Після завершення навчання ці молоді люди хочуть повернутися на батьківщину, а деякі з них розраховують захистити диплом у Києві. Про перспективи їх професійного становлення і йшла мова на зустрічі.

Лілія ГЕОРГІЄВА.

Мінськ

БІЛЬШІСТЬ НОРОВИТЬ ВІВЕЗТИ

Нещодавно Держкомстат Республіки Білорусь опублікував цікавий документ. У ньому, зокрема, названо обсяги ввезення в Білорусь та вивезення звітних товарів республіки колишнього Союзу. Отже, з 14 республік тільки дві — Вірменія та Росія — поставляють продукції у співмірних цінах більше, ніж вивозять. Причому, російський експорт перевищує обсяги імпорту більш як на 58 мільярдів рублів. Усі інші, а серед них і Україна, більше вивозять, ніж ввозять.

Віктор ХОРОШКО.

Екстрасенси на службі Пентагону?

Новини з сейфів

поширилися чутки, що росіяни розробили методи ведення війни із застосуванням незвичайної зброї — екстрасенсів, американці вирішили жити контрзаходами. Згідно з твердженнями, яке прозвучало з телекрана, існуючі в ідеї та планів використання програми військово-морських сил США під кодовою назвою «Водоні», у ході якої екстрасенси допомагали «засікати» радянські підводні човни. Втім, свідчення учасників передачі, ці експерименти не були успішними.

І все ж, намагаючись автори телерозслідування, останнім часом збройні сили США використовували екстрасенсів поряд з найновішими озброєннями в ході війни з Іраком. Зокрема, їх енергію нібито намагалися використати для того, щоб погіршити стан здоров'я іранського президента Саїда Хусейна. У передачі відзначалося, що ентузіастом танків Ідей був колишній глава армійської розвідки Альберт Стаб-

блєйн. Вийшовши у відставку, генерал разом з іншими колишніми співробітниками Пентагону Едвардом Демсом заснував фірму «Сайтес», що пропонує послуги досвідчених екстрасенсів солідним споживачам.

Так, в американській пресі ляло проманило повідомлення, що до Пентагону потрапила навіть ООН, уряд зацікавлений у виявленні місць зберігання біологічної зброї Іраку після війни в районі Перської затоки. Правда, в передачі переважав скептицизм, підкреслювалося в офіційній заяві, значний кореспондентів ІТАР — ТАРС по телефону представником прес-служби військового відомства. Що ж стосується конкретної служби міністерства, загаданої в передачі, то в ішній заяві вказувалося, що використовувати екстрасенсів «не є політикою РУМО».

Юрія КИРИЛЧЕНКО.

Нью-Йорк.

Панорама

Прагматики віддають перевагу співробітництву,

В ТОЙ ЧАС ЯК ГРУЗИНЬСЬКА ОПОЗИЦІЯ ВВАЖАЄ,
ЩО ВСЕ ЗЛО В СВІТІ ЙДЕ ВІД РОСІЇ

Поряд з війною в Абхазії та вкрай загостреною криміногенною ситуацією ставлення до колишньої метрополії залишається однією з найпекучіших тем, що хвилюють грузинську громадськість. Природно, що і грузинські політики при нагоді висловлюються з цього приводу й намагаються здобути певні дивіденди в майбутніх політичних баталіях.

Справді, сьогодні в Грузії антиросійські настрої досить сильні, що викликало насамперед переконаність у тому, що Росія допомагає сепаратистським силам Абхазії. На це накладається й історично обумовлена недовіра до російської політики на Кавказі, зокрема в Грузії, яка ділила за останні двісті років ставала жертвою анексії з боку свого могутнього північного сусіда — спочатку в 1801 році, а потім в 1921.

Одначе прагматики в грузинській політиці розуміють, що без тісного співробітництва з Росією, і насамперед в економіці, республіці доведеться вкрай важко. Дуже не просто буде розв'язати такі проблеми «гарячих» точок, де Росія, котра має досить сильну п'яту колону, завжди зможе спровокувати ситуацію в вигідному їй напрямку. У зв'язку з цим прагматики на чолі з грузинським лідером Е. Шеварднадзе авіаційно: краще домовитися на основі взаємних компромісів і з урахуванням інтересів обох сторін. Саме в такому руслі й проходить у Тбілісі третій тур виснажливих і важких російсько-грузинських переговорів з підготовки договору про дружбу й співробітництво між двома країнами. На заключній прес-конференції керівники делегацій — російський посол з особливих доручень Ф. Ковальов та заступник міністра закордонних справ Грузії М. Угуєва — висловили задоволення проведеною роботою і заявили, що вдалося досягти згоди у питаннях про демаркаційні кордони, про мітні правила між двома країнами, а головне — про статус й строки перебування російських військ в Грузії.

Сторони домовилися, що російські війська залишаться в республіці до кінця 1995 року, а прикордонники — до кінця 1994. При цьому грузинська сторона бере на себе відповідальність за правовий захист військовослужбовців Росії та членів їхніх сімей. Вирішено, що на території військових гарнізонів російських військ залишаться чиним російське законодавство, а за межами гарнізонів військовослужбовці зобов'язані підкорятися грузинським законам. Зі свого боку, російські військові мають надавати допомогу в становленні грузинської армії, готувати спеціалістів для збройних сил республіки, навчати прикордонників. Як заявили керівники російських військових експертів на переговорах генерал-полковник О. Галкін, вдалося ліквідувати й головну суперечність між сторонами — питання про підпорядкування російських військ, що перебувають в Грузії. За його словами, питання про подальше підпорядкування виключено, та разом з тим війська, що дислокуються на грузинській території, не можуть нічого чинити без погодження з Головнокомандуючим збройними силами Грузії — главою держави.

Проте проекти угод зазнали шаленої атаки з боку опозиції як у парламенті, так і за його стінами. Парламентська опозиція внісела на обговорення два проекти постанови і зажадала поіменного голосування за ними. Згідно з першим, радикальнішим проектом, пропонувалося згорнути переговорний процес з Росією до повного виведення її військ з території Грузії. Другий проект уживався підписання договору з виведенням російських військ з Абхазії. Проте прихильники Шеварднадзе, яких у парламенті більшість, відкинули ці проекти. Шеварднадзе зажадав від парламенту, особливих повноважень у веденні переговорів з Росією і одержав їх. Четвертий тур переговорів, на якому буде прийнято остаточний текст проекту договору, відбудеться в Москві на початку березня.

Проте опозиція не збирається відступати. З одного боку, найрадикальніші партії на чолі з депутатом парламенту, лідером Партії національної незалежності І. Церетелі збираються провести конференцію національно-визвольного руху Грузії, на якій поміж інших порушуватимуть питання про припинення переговорів. Радикали у разі невиконання своїх вимог погрожували віддати до акцій громадянського неслуху. З іншого боку, активізувалися противники Шеварднадзе у збройних силах Грузії, які в ході тбіліського туру переговорів вчинили кілька нападів на російські військові частини. Внаслідок одного з таких нападів загинув двоє російських військовослужбовців. Однак Шеварднадзе та його прибічники, у тому числі одна з найвпливовіших й найважливіших антикомуністичних партій — національно-демократична, — переконані, що процес переговорів удасться довести до логічного кінця.

Бекік БАРАТЕЛІ.

Тбілісі.

Наука

Нещодавно з космодрому Байконур запущено перший українсько-російський супутник. Україна почала свій «космічний» поступ.

Сьогодні на планеті понад 20 «космічних» держав. У нас же багато хто за земними проблемами й не підозрює, що живе в «космічній» країні. Подекуди до такого статусу нашої держави ставалася скептично: мовляв, амбіції та й годі. Але вже й перший інтерес: минулого року французьке космічне агентство CNES і американське NASA почали співпрацю з українськими колегами.

Наш кореспондент взяв інтерв'ю в директора Головної астрономічної обсерваторії АН України, лауреата вітчизняних та міжнародних премій у галузі космічних досліджень Ярослава ЯЦКІВА, ім'я якого названо малу планету № 2728.

— Останнім часом до багатьох означає Україна додається ще одне: Україна космічна. Розшифруйте, будь ласка, це поняття.

— Україна має розвинену промисловість і науково-технічну базу в галузі космічних досліджень, кваліфікованих фахівців, котрі брали участь у виконанні практично всіх космічних програм колишнього Союзу. Як член Організації Об'єднаних Націй наша держава регулярно подавала в ООН відкриті інформації про свою діяльність у цій сфері, хоч і не була членом Комітету з питань мирного використання космосу. Репрезентувало ж нас у цьому Комітеті відповідне союзна представництво, а точніше — московське.

Після того, як об'єдналася Німеччина (НДР була членом цього Комітету), з'явилася вакансія, на яку претендувало п'ять держав. Після тривалих дебатів членом Комітету ООН з мирного використання космічного простору обрали Україну. Тоді ж, у 1990 році, співробітник Спеціального конструкторського бюро «Південне» Володимир Драновський узяв участь у роботі технічної підкомісії Комітету і показав усьому цивілізованому світові, чим є сьогодні космічна Україна. Його виступ став справжнім відкриттям. Світова громадськість була приголомшена, коли дізналася, що космічна Україна — це не безпастанні амбіції, а Дніпропетровськ, де створено понад 200 супутників, Євпаторія, де діє центр далекого космічного зв'язку...

У червні минулого року делегація Міністерства закордонних справ і Академії

наук України, яку я мав честь очолювати, вперше взяла участь у засіданні Комітету ООН з мирного використання космосу, яке відбулося в Австрії.

— Хто ж тепер координує промислові, наукові, військові аспекти космічної програми України?

— Рівня три тому на засіданні Президії АН України я порушив питання про необхідність створення такого координатора — Національного космічного агентства. Ідею не сприйняв ніхто, навіть мої колеги. Потому ми не раз поверталися до цього питання, але безрезультатно. Однак ситуація змінювалася.

передасть її на затвердження Верховній Раді, оскільки це програма національна. Вона зможе бути реалізована не раніше двохтисячного року. Тому, з одного боку, ми маємо наполегливіше стукати в європейські двері і шукати контактів з міжнародними організаціями, з такими, як французьке космічне агентство CNES і американське — NASA. А з іншого — не відмовлятися від співробітництва з Росією. Бо й також поки що не обійтися без України. До речі, недавно Академії наук двох наших держав підписали угоду про спільне вивчення навколоземного простору. Іде підготовка й інших угод.

З цього приводу висловлювалося кілька пропозицій. Одна виходила з Дніпропетровська і передбачала підписання угоди з Австралією про будівництво на її території спільного космодрому. Але з тієї ідеї поки що нічого не вийшло. Другий варіант нині відпрацьовується. Він передбачає створення плавучого космодрому на базі одного з авіаносців типу «Варгет». Але цей проєкт з розряду фантастичних — ніщо, а світі не має досвіду будівництва плавучих космодромів. Та й, зрештою, ми сьогодні не така багата держава, щоб споряджувати космодром. Треба використовувати те, що є. Як на мене,

ми, на наступний рік, не враховуючи інфляції, нам потрібно для космічної галузі близько 15 мільярдів карбованців. Основну увагу потрібно приділяти проєктам, що мають важливе значення для економічного розвитку України та її безпеки: космічне телебачення та зв'язок, екологічний моніторинг, контроль космічного простору тощо.

— Ярослав Степанович, давайте спустимося на землю і порозуміємо: рентабельний космос чи ні?

— У прагматичному розумінні це питання поки що непопулярне. Наприклад, колишній СРСР на космічні до-

Академік ЯЦКІВ:

«КОСМОС—НЕ ПРИМКА, КОСМОС—НАШЕ МАЙБУТНЄ»

слідження витрачав щорічно 6,9 мільярда карбованців (не враховуючи військової галузі). А давав прибутку на 6 мільярдів. На перший погляд, нібито це нерентабельна сфера. Але якщо взяти інші наші бідні, приміром, обсяги незакінченого будівництва становили 180 мільярдів, понаднормативні залишки товарно-матеріальних цінностей — 247, непродуковані втрати — 24, втрати зерна — 20, то вималоувати дещо інша картина.

Порахувати прямий ефект дуже важко. Пригадайте, колись лише з допомогою космічної радіолокаційної системи (до речі, і супутник, і його радіолокаційну систему створили в Україні) вдалося вивести з льодового полюсу корабель «Сомов». Таким чином було врятовано десятки життів і судно, яке коштувало не менше мільярда. Такі держави, як Канада, наприклад, мають величезні прибутки від космічних досліджень, спрямованих на прогнозування стихійних лих, ерозії земель, складання карт корисних копалин тощо. В Україні є такі зони, як Чорнобильська, Карпатська, Кримська, які вимагають глобального контролю з космосу.

Нам потрібно мати космічний зв'язок і телебачення. Перед Україною два шляхи: або створити свої супутники зв'язку, або орендувати їх, за що потрібно буде платити шалені гроші. Тобто треба вміти бачити корисність. В Америці є такий термін: «сторонні ефекти від космосу». Я вже не кажу, що розвиток космічних технологій приводить до принципово нових технологій взагалі, отже, сприяє науково-технічному прогресу. Космос — це не примха, космос — це наше майбутнє.

Знаєте, в 1985 році Раджива Ганді під час перебування в космічному центрі в місті Бангалорі запитали: як поєднати дороги космічні проєкти, новітні супутники, турботу про якість далекі галактики і тисячі злиднів, голодних індійських жабриків? На що прем'єр спокійно відповів: «Індія повинна думати про своє майбутнє».

Космічні дослідження України — це шлях до цивілізації, отже, до нашого кращого майбутнього.

Вела розмову Катерина КИНАСАС.

ся на початку минулого року — при Кабінеті міністрів таке агентство було створено. Його очолює Володимир Горбунов. Національне агентство перепало на себе всю організаційну та координаційну роботу в космічній галузі.

Сьогодні Україна має три «космічні» центри: Харків (на базі науково-виробничого об'єднання «Хартрон», яке випускає майже всі системи управління космічних апаратів наукового призначення); Дніпропетровськ (на базі реконструктивного комплексу виробничого об'єднання «Південмаш» і конструкторського бюро «Південне»); Київ (на базі наукових установ АН України і Міністерства освіти, які спеціалізуються на приладобудуванні і матеріалознавстві). Саме ці центри в основному реалізовуватимуть космічну програму України. А ще є «космічні» можливості у Львові, Одесі, Ужгороді...

— Що являє собою ця програма і які в неї перспективи?

— Національна програма має три основні розділи: національні космічні комплекси, міждержавні космічні проєкти, міжнародні космічні програми. Цей документ окреслює науково-космічні інтереси і перспективи України в таких сферах, як космічний зв'язок та інформатика, космічна біологія і медицина, вивчення близького і далекого космосу, контроль космічного простору і розробка перспективних напрямів розвитку ракетно-космічної техніки, підготовка кадрів і науково-інформаційна діяльність тощо.

Сьогодні програму проробляє Національне космічне агентство, після, чого

— Для багатьох із нас, людей земних турбот, космос — поняття абстрактне, не кажучи вже про космос науковий. З чого ж складається космічна галузь нашої держави?

— Найперше — це ракетно-транспортні засоби та космічні апарати, системи управління, наукова апаратура.

Важлива складова космічної галузі — наземна космічна інфраструктура. Ми маємо в Євпаторії унікальний центр далекого космічного зв'язку, який раніше слугував усім республікам СРСР, а тепер поставала проблема, як його використовувати. Відповіді відомства Росії наполягають, щоб Україна віддала центр у їхню власність, а наші військові, звичайно ж, не погоджуються. Ми ж, науковці, схилиємося до того, що в Євпаторії потрібно створити міжнародний центр далекого космічного зв'язку. Нині, приміром, там працюють французькі вчені. На нашу думку, використовувати Євпаторійський центр, Україна зможе інтергуватися у світове співтовариство і на рівноправних з усіма державами засадах.

— Центр далекого космічного зв'язку в Євпаторії — це готовий український Центр управління польотами (ЦУП)?

— Ні, це ще не ЦУП. Такий центр нам доведеться колись створювати.

Крим ЦУПу, не має України і власного космодрому. Та й побудувати його нелегко, бо ми не маємо величезних площ відлучення (космічні дослідження мають бути екологічно безпечними).

— Іх десятки.

Торік російський уряд виділяв на свої космічні дослідження 6 мільярдів карбованців. Скільки мали ми — важко порахувати. Сдину цифру, яку можна назвати, це 35 мільйонів, що їх отримали від Комітету з питань науки і технологій на фундаментальні дослідження в цій галузі.

Ми не маємо права забувати те, що виплекали, вивчили за десятиліття. Для того, щоб хоча б не втратити, як кажуть у спорті, фор-

РОЗПИСУЮТЬ БАТЬКО З СИНОМ ЦЕРКВИ

ЛЮТИЙ

КАЛЕНДАР САДОВОДА

Останній місяць зими. Якщо снігу багато, то коріння плодових та літніх культур надійно захищене. Для накопичення снігу в садку влаштовуйте в середині міжряддя снігові вали, естаковиті щити з хмизу або розкидайте гілля. В дні відлиг обтобуйте сніг доволу молодих яблунь, якщо ви їх не об'язали ланчиком та іншим матеріалом, щоб мши не пошкодили кору дерев. Поповайте або відновте валунавання стовбурів і основні гілки молодих дерев, щоб зберегти їх від сонячних опіків.

За безсніжної зими аби запобігти вимерзанню рослин суніць та молодих дерев, відкрийте їх торфом, ялиновим гіллям, соломкою. Накривайте суніці снід після промерзання ґрунту на глибину 5—8 см, інакше рослини можуть випріти. Після того, як випаде сніг, добре накрийте ним суніці.

Не забувайте за птахів. Влаштуйте в садку годівнички й систематично підгодовуйте пернатих, особливо під час снігопаді в гололоду. Регулярно перевіряйте стан живців і чубуків, якщо зберігаєте їх у підвалі, потреби для весняних щеплень і розмноження.

Якщо снігу багато, струстіть його з гілля плодових дерев та літніх кущів. Перевіряйте стан прикопаних саджанців, особливо увагу звертайте на захист їх від гризунів і морозів.

ВБИРАЙТЕСЯ ЗІ СМАКОМ

Колір, фасон, візерунок тканини — ці три чинники можуть бути вашими найкращими друзями або ворогами, залежно від того, як ви з них скористаетесь.

Блондинкам не личать білі, жовті й світло-зелені тони. Їм більше до лиця кольори від червоного до фіолетового, а також темні й особливо чорний.

Рудин найбільше до лиця синій, зелений, сірий, чорний кольори та їхні відтінки.

Жінки з каштановим волоссям і брюнетки можуть носити одяг будь-якого кольору.

Добираючи фасон, пам'ятайте, що сукня з рюшами, воланами, сукні-кільця та прикраси в тій самій сукні тільки молодим. Жін-

кам старшим — більш суворі, прямі форми.

Візерунок тканини має відповідати фігурі жінки. Невисоким повним слід носити плаття з тканини з дрібним малюнком: в дрібні горошок або квіточки, вузькі поздовжні смужки. Низьким худорлявим жінкам також рекомендуємо одяг з дрібним малюнком. Високим худорлявим можна носити картаті смужки, у велику клітинку з більшим малюнком, у широку поперечну смужку. Жінкам худорлявим середнього зросту можна носити плаття з тканини будь-якого візерунка.

Зажиди і в усьому зважайте на реальну можливість.

ЮНИМ ГОСПОДИНЯМ

Форму краще прасувати через вологу лляну тканину, змочену в воді з оцтом (1 ложка на літр води). В'язні вовняні речі прасують зісподу ледь теплою праскою, щоб не розтягнути. Щоб накрощувати комірці не пришиваючи до праски, у воду з яєць заварюють крохмаль. Найкраще додати трохи туалетного мила. Підгілене місце змочують лимонним соком, притрушують цукровою пудрою і через деякий час перуть у холодній воді. А можна поспитати його дрібною сіллю або змочити перекисом водню і виставити проти сонця, потім прополоскати у холодній воді. Підгілену на своїй прасці не варто збирати ножем. Найкраще поставити праску на полотнину з нанесеною господарською пастою «Юра», «Бытовая», а потім витерти дрібною сіллю.

Прикмети

- ♦ Вітер узимку повіяв із півночі — на великий холод.
- ♦ Ворона сидить уранці на верхов'їт і каркає — на завірюху.
- ♦ Узимку, навіть за морозів, за добу до відлиги мінш та декотрі жуки виходять із-під лісової підстилки на сніг.
- ♦ Горобці ховаються у хмиз — на мороз або перед завірюхою.
- ♦ Туман узимку опускається до землі — на відлигу.
- ♦ Хмари йдуть проти вітру — на сніг.
- ♦ Іній на деревах — на мороз, туман — на відлигу.
- ♦ Коли мороз у лютому догори тримається — зима не догори пішасте.
- ♦ Лютий сухий і холодний — серпень спекотний.
- ♦ Зорі яскраві — на гарну погоду, тьмяні — на дощ або сніг.

Народна косметика

ЩОБ ЗАПОБІГТИ ОБЛИСНІНЮ

корені волосся можна змішати відваром шиповника. Збирають їх у серпні-вересні. Столову ложку хмелю залити склянкою окропу й кип'ятити 30 хвилин. Після вистигання втирати в шкіру голови.

ДЛЯ ОЗДОРОВЛЕННЯ ВОЛОСІВ ТА ШКІРИ

використовують настій крапиви. Столову ложку сушеного подрібненого листя залити склянкою окропу і настоювати годину. Використовувати відвар процідити і втирати в шкіру 1-2 рази на тиждень.

ВІД ВИПАДІННЯ ВОЛОСІВ

рекомендується вимити голову теплою водою без мила, легко масажуючи шкіру, втерти кушуну салу. Промити волосся. Повторити процедуру шість разів.

ДЛЯ СУХОЇ ШКІРИ ОБЛИЧЧЯ

дуже корисна маска з борошна й сироватки, взятих порівну. Маску тримають до повного висихання, змивають спочатку теплою, а потім холодною водою. Якщо у вас є відвисле борошно або пастівці Геркулес, то пропонується рецепти масок з їх використанням. Рецепт №1: Столову ложку пастівців залити 4 ложками теплої молока, вершків або сметани. Коли маса набрякне, покласти на обличчя і шию, додавши соку лимона. Тримати протягом 20 хвилин. Рецепт №2: столову ложку вісяного борошна змішати з чечним жовтком, ложечкою меду, кілком краплів олії. Покласти на обличчя, а через 20 хвилин змити ватним тампоном, змоченим у холодній воді.

ДЛЯ ЖИРНОЇ ШКІРИ

треба запарювати завірюбі, дубову кору, нагідки. Маску покласти на обличчя на 30-35 хвилин.

ЗАСІБ ДЛЯ РОСТУ ВОЛОСІВ

200 г яловичого кісткового мозку варити в невеликій кількості води до повного її википання. Процідити, а що залишилося в сніг — вилити. Уварену водичку втирати в шкіру голови на 30-40 хвилин і пов'язати голову рушником. Перед миттям голови її треба добре помасажувати і змішати з густим маслом. Вимити голову дитячим милом. Зробити сильний масаж протягом 10 хв. Затім змочити рушник в дуже гарячій воді, відісхнути його, покрити ним голову і тримати до охолодження. Повторити це шість разів. Пов'язати голову фланелею на всю ніч. Вранці сильно помасажувати голову, поставивши лікті на стіл, потім чесати грубою шіткою.

ДЛЯ ВАС, РИБАЛКИ!

Вирушивши на рибалку, майте на увазі: риба не шукає, де глибше. Вона шукає місце, де більше поживу. Біля гребель, мостів, забитих у дно паль, затонулих дерев'яних стовбурів, біля гірл невеликих річок та струмочків, які впадають у більші ріки. Риба не клює на тупі гачки, тому загостріть їх лише в один бік — у бік жала. Найкращий для насадки черв'як — невеликий, молодий, темно-червоний, без вузла потовщення на тілі. Збираючись на рибалку, не одягайтеся строкато. Стежте за тим, щоб ваша тінь не падала поблизу поплавця. Не робіть різких рухів, не грюкайте, не розмовляйте дуже голосно. Риба не тільки добре бачить, але й добре чує. Грузило треба кріпити не далі 5 сантиметрів від наживки. Тоді, коли ви ловите з дня, поплавець оперативніше сигналізуватиме: клює! Щойно спійманого окуна легше чистити. А того, котрий пролежав деякий час, треба на кілька секунд занурити в крутий окріп і знімете луску без особливих зусиль.

Застереження!

Спіймавши навіть знайомих з дитинства пліточку, коблика, карасика, а як пощастить — щучку чи сома, уважно огляньте здобич — чи не має вона якихось відхилень від норми. Якщо у риби зябра яскраво-рожеві аж червоні — те, що треба, тьмяного кольору і бляклі краще викиньте. Якщо риба тріпасте, як і належить, але слизу на лусці майже немає — викиньте: риба прихворіла. На лусці павуки, виразки — теж викиньте. Розрізаючи рибу, побачили крім молока чи іри білу, схожу на жир, масу — увага! — це не жир, а небезпечний, у кільканадцять разів збитий черв'як. Ретельно очистіть рибику від нього й добре промийте й пропечіть.

Якщо вам пощастило внімати сома,

скористайтесь з таких кулінарних порад.

ЮШКА СЕГЕДИНСЬКА

Продукти: 1 кг риби, 2 цибулини середньої величини, 1 чайна ложка перцю молотого червоного, 3 зелені солодкі перці та 1 — 2 дрібні червоні перчини, сіль.

Цибулю дрібно нарізають і варять у воді, сома ріжуть на шматки завтовшки 3 см, солить і залишають на 15 — 20 хвилин. Потім кладуть на дно каструлі, заливають одержаним соусом, посплюють червоним перцем, зверху кладуть нарізані шматочками зелені перці, цілі червоні перчини й варять на повільному рівномірному вогні 30 — 35 хвилин.

ФІЛЕ СОМА В СУХАРЯХ

Продукти для однієї порції: 160 — 200 г сома, 2 яйця, 120 г сухарів для обпанування, борошно, жир, сіль. Злегка присолені шматки риби обпанати в борошні, збити яєць і сухарів. Смажити в гарячому жирі до рум'яного кольору.

СОМ ПІД МАЙОНЕЗОМ

Продукти: 1 кг свіжої риби, 100 г моркви, 50 г петрушки, 250 г майонезу, 4 яйця, 1 лимон, зелень петрушки, сіль. Моркву, петрушку нарізають кілками й варять у солоній воді 20 — 25 хвилин, потім кладуть

туди почищену й помиту рибу, варять до готовності, виймають рибу разом з овочами. Коли риба охолоне, відокремити м'ясо від кісток, дрібно нарізати, перемішати з овочами, за смаком підсолити, викласти пірамідкою у круглі салатники. Поверх заливають майонезом, прикрашають часточками крутих яєць, кружальцями лимону та зеленню петрушки.

Згодиться

- ♦ Щоб захистити речі від моли, у шафу покласти тобик ментолу. Горіхові чи топлені листя, а також висушені шкурка апельсина заміняють будь-який засіб від моли.
- ♦ Жирні плями на шибці добре змиваються розчином соляної кислоти (половина чайної ложки на літр води).
- ♦ Щоб шибки не заросли, під час миття додайте

у воду кілька краплів гліцерину.

- ♦ Пасту кулькової ручни виводять з тканини, змочивши пляму спиртом, а потім протерши сіллю і прополоскавши у теплій воді.
- ♦ Оліїну фарбу з одягу виводять скипидаром або бензином.
- ♦ Плями з кольорового взуття виводять соком цибулини.

До читачів

Сьогодні ми пропонуємо вашій увазі матеріал нової нашої рубрики «Корисні поради». Якщо вас зацікавила ця добірка, пропонуємо брати участь у її формуванні. Будь-яка цікава пропозиція з вашого життєвого досвіду можуть стати у пригоді читачам нашої газети.

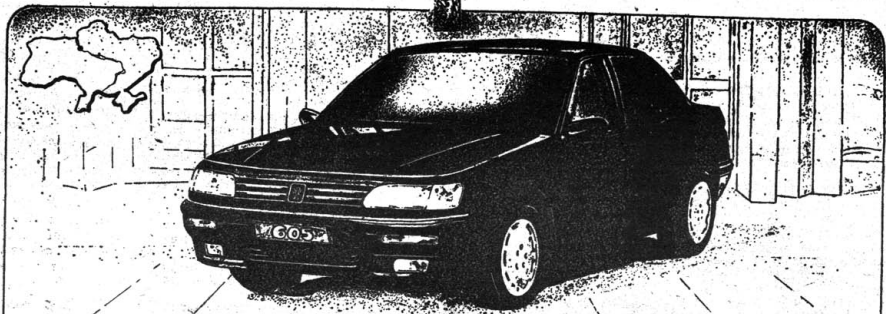
Ведучий рубрики
Леонід ПАДУЛНИЙ.

У травні 1993 року в Києві відбудеться конференція з питань взаємозв'язку екології і права. Юристи, що працюють у цій сфері, а також члени НУЕО можуть звертатися за адресою: 254060, м. Київ-60, а/с 64, або по тел. 449-85-77 до 15 березня 1993 року.

Предприятие реализует за безналичный расчет холодильники, двухкамерные «Орск-112».

Тел. [044] 517-70-34,
547-84-29.

ПЕЖО - ДОСВІД ДОРІГ УСЬОГО СВІТУ!

Багаторазові переможи ралі «Париж - Дакар» автомобілі «ПЕЖО» довели свою міцність, надійність та економічність і свій престиж повсюди - від піків Сахари до автострад Америки.

Автомобілі «ПЕЖО» від офіційного імпортера «ЛІТА Київ» - це гарантія та фірмовий сервіс.

Двигун - дизельний чи карбюраторний, додаткове обладнання, колір - на Ваш вибір.

Пріємні пропозиції і сервіс Ви знайдете, заїмаючи до наших офісів за адресою:
Київ-10, вул. Солом'яного полянка 11-А
тел. 290-40-33, 290-42-48, 290-42-70
факс 290-42-74

PEUGEOT **lita** KIEV
OFFICIAL IMPORTER

МАЄМО
20-річний досвід виготовлення устаткування для випуску будівельних матеріалів

ПРОПОНУЄМО
автомат-укладальник глиняної цегли на вагонетки тунельних сушарок потужністю 8 тисяч штук на годину;
автомат-укладальник глиняної цегли на самохідний візок камерних сушарок потужністю 8 тисяч штук на годину;
автомат, що садить цеглу на пічці вагонетки тунельної печі з шириною каналу 2 та 3 метри;
автомат, що садить глиняну цеглу на піддони кільцевої печі;
спецтранспорт: сушильні вагонетки, електропередавальні та самохідні візки, штовхачі;
комплекти устаткування для випуску цегли потужністю 5-10, 15, 20 млн. штук на рік.

ВИКОНУЄМО
прив'язку устаткування;
виготовлення устаткування;
шефмонтаж та наладку.

ЧЕКАЄМО ВАШИХ ПРОПОЗИЦІЙ
255130, м. Васильків Київської області, вул. Жовтнева, 92,
Васильківський дослідно-експериментальний механічний завод.
Телетайп: 132850 ОЗМЗ, тел. 5-25-24, 5-18-44.

Фірма купить рублі за безготівковим розрахунком.
Тел. [0322] 75-19-98, м. Львів.

«БЕРЕГІННЯ»:

**ОБЕРІГАЮ ВПЕВНЕНІСТЬ
АВТОМОБІЛІСТІВ!**

Мале підприємство «Берегиня» пропонує автопідприємствам та власникам автотранспорту

**АВТОМОБІЛЬНІ
АКУМУЛЯТОРИ.**

Ви можете замовити їх скільки завгодно, плата - у формах, які вас задовольняють. Ціни - помірні.

Вибір акумуляторів досить широкий. Це - 6SC66, 6SC88, 6SK120, 6SE135, 6SE165, 6SE170, 6SE180.

Наша адреса: Луцьк, вул. Суворова, 11. Заходьте!

Дзвоніть по телефонах:
(03322) 4-72-06, 4-12-31,
2-48-41.

Факс - 4-12-31.

Телетайп - 266141 «РЕ-ЖИМ».

Спільне підприємство "СИСТЕМА - К"

пропонує:

☐ Оволодіння фірми Hewlett-Packard:
- лазерні принтери;
- витратні матеріали;
- сканери;
- іншу периферію.

☐ Аудіо- та відеоапаратуру:
- відеокамери;
- відеоманітофони;
- телевізори;
- музичні центри;
- автомагнітоли.

☐ Оргтехніку:
- телефакси;
- копіювальні апарати;
- комп'ютери;
- автовідповідачі;
- телефони;
- радіотелефони.

☐ Повітряну техніку:
- холодильники;
- мікрохвильові печі.

Оплата в зручній для Вас формі

☐ Приймаємо безготівкову валюту

Ефективні форми оплати винагороди посередникам

Наша адреса: м. Київ, бул. Дружби Народів, 14
(044) 269-87-12, 269-14-66
бул. Тургенівська, 71/75, п. 420.
(044) 216-93-36

ФИРМА РЕАЛИЗУЕТ НОВЫЕ ЭКСКАВАТОРЫ.
252054, Киев-54, а/я 96.
Тел. [044] 216-48-30.

Футбол

НА ВЕСНУ ПОВЕРТА...

У Потаві відбувся уже традиційний зимовий турнір на приз миськивському, цього разу у ньому взяли участь «Нафтовик» (Охтирка), «Автомобіліст» (Суми), «Ворскла» (Полтава) і «Кремень» (Кременчук). Перемаючи вишів сумський «Автомобіліст». Стоїть з його головним тренером Валерієм БЕРМУДЕ-СОМ і перше інтерв'ю:

— Завдання виграти турнір не ставили, та коли пішла гра — перемогли. Взагалі, хотіли перевірити гру молодих футболістів, оскільки саме на них покладатиметься розрахувати у другому колі. В цілому від Ігор Черкаших хороша, а що стосується самого турніру, то рівень його підготовки заслуговує найвищих похвал: і з готелем, і з харчуванням, і з тренуваннями ніяких проб-

лем не було. У планах підготовки до весняного сезону — збори в Євпаторії і Закарпатті, проведення свого турніру в Сумах. Маємо і втрати: команду залишив ключовий гравець Ігор Захаряк. Не вирішується також проблема бази, а будівництво стадіону в нашому місті тільки в планах.

Геннадій МАКАРОВ, головний тренер «Нафтовика»:
— Плани у нас одні: до-

ре підготуватися до сезону і боротися за путівку до вищої ліги. Змін у команді практично ніяких, спонсори також залишилися старі. Днями вирушаємо до Севастополя, а потім — у Словаччину.

Віктор ПОЖИЧЕВСЬКИЙ, президент футбольного клубу «Ворскла»:
— Турнір корисний, особливо для відлення футбольної школи. Зараз тренуємося на приміській базі в селі Головач, згодом ідемо до Євпаторії, де проведемо ряд контрольних ігор. Перед самим початком другого кола чемпіонату плануємо виїзд до Болгарії або ж Закарпаття. Зміни у складі

незначні: повернувся до команди нападаючий Іван Шарій з Польщі, можливо також повернеться Ігор Кислов з Болгарії. До кінця сезону граємо за «Ворсклу» гравець збірної країни Олександр Пиндєв, який перебуває на стажуванні в київському «Динамо».

Борис СТРЕЛЬЦОВ, головний тренер «Кременя»:

— На жаль, я поки що не можу назвати остаточний склад команди. Істотна частина фінансових і організаційних проблем. Але за повноцення скажу. Футболісти «Кременя» одягли Алістратов з Чернівців, Лен з Рівного, Гаріч Троїцький з Ростова-на-Дону, Фасакхов з Тернополя та Карзанов із Білостока. Залучили до тренувань також Гумєнока й Лупинова, які виступали за кременчуцький

«Нафтохімік». Залишився у команді Ігор Жабченко — гравець збірної України, котрого «сватав» московський «Асмарал». А в цілому після перерви відпочинок від команди дуже хороше. Футболісти тренуються з повною самовіддачею. Я давно мріяв про таку команду, гравці якої були б не тільки виконавцями тренерської волі, але й при цьому творчо мислили. Оборони такої команди з кожним днем вимальовуються все чіткіше. Гадаю, що у «Кременя» є всі можливості ще до кінця сезону продовжити свою прописку у вищій лізі. У планах підготовки до весняного сезону — турнір у Черкасах, з тим тренувальний збір у Криму і перша гра з симферопольською «Таврією».

Григорій ГРИНЬ,
Полтавська область.

Кікбоксинг

Поединки кікбоксера завжди користуються великою увагою у прихильників спорту. Але матч «зірок» Сергій та Віталі, який пройде 27 лютого в Київському палаці спорту, мабуть, перевершить рекорди популярності.

Ось, що розповів кореспондентів «У» прес-аташе Всеукраїнської Ради кікбоксингу Олександр Борщевський:

— На відміну від інших змагань подібного рівня, проведення матчу в українській столиці підтримано і схвалено усіма міжнародними федераціями.

Поединки кікбоксера з Київського палацу спорту транслюватиме телебачення ряду країн, телеканал «Євроспорт»,

а також знімають телеграфію зі США та Австралії.

До Києва збирається велика група зарубіжних журналістів, зокрема з піддесятка американських репортерів.

Деякі зміни сталися в програмі, але вони не принципові. У 12-годинному поєдинку перший номер євразійського професійного рейтингу Олександр Зінов'єв із Донецька помагається силами із першим номером світового професійного

рейтингу американцем Хектором Пене (62 кг). Ще поєдинок, який раніше не планувався. Один з найсильніших професіоналів, москвич Сергій Кисельов (64 кг) відстоюватиме свій чемпіонський титул у зустрічі з першим номером світового професійного рейтингу ISKA, французом Тейсаном Андереллі.

Підтверджені прибуття до Києва спеціальні на це подію знамениті гості зі США, відомий голландський актор, неодноразовий чемпіон світу з карате Боб Уолл. 26 лютого в Будинку кіно відбудеться його зустріч з українськими колегами та журналістами. А наступного дня о 16.00 почнеться ота грандіозна подія, яку на Заході вже хвалять «Матчем сторіччя»...

МАТЧ
СТОРИЧЧЯ

ІМ ПОГОДА — НЕ ПЕРЕШКОДА

Немов сьвятий Микола щедро рукою жибрує ще одну велику надплату порцію снігу на Закарпатті, істотна частина гравців і організаторів матчів. Але заснували гравці та тренери футбольних команд, які у цьому році готувалися до другого кола національного чемпіонату. Довелося терміново ховатися під дах. Утім, місцеві «Закарпатці» і «Динамо-2» (Київ) все ж астигли зіграти контрольний матч просто неба. Сильнішим виявився господарі — 2:1.

Однак наша розповідь — про змагання, організовані центральним спортивним клубом «Гарт», якому погодні вибрики ніколи не заважають. Шостий міжнародний турнір з міні-футболу на приз заслуженого майстра спорту Степана Решка. Ужгород. Спортивно-плекс «Юність». 16—21 лютого. Головні судді: Федір Барга (національна категорія, Ужгород). Участь брали команди: Києва, Дніпропетровська, Кіровограда, Харкова, Одеси, Чернівців, Львова, Закарпаття

(гравці 1976 року народження і молодші). Що ж, незважаючи на важкі часи, «Гарт» провів турнір на найвищому рівні. Аналіз цих змагань ще попереду. А поки що, як накупи, інформація по гарячих слідах. У матчі за перше місце вихованці тренера Володимира Васина з київського СДТУ № 29 виграли у дніпропетровців — 9:4. Відзначився другорозрядний Сергій Парин, який забив у ворота дніпрян 4 м'ячі. До речі, його назвали найкращим нападником турніру. Ще один кишин — Володимир Шерба — лінійний серед ворівників — Сергій Занкарік (Дніпропетровськ). В подальшому за третє місце харків'яни обіграли лавіанів — 6:2.

Сьогодні ж гостиння «Юність» приймає вже зимовий чемпіонат країн з тенісу.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, спеціальний кореспондент «Голосу України». Ужгород.

Агентство «Світло»
**ТОРГОВИЙ ДІМ
БРАТІВ
ДУБІНСЬКИХ**
г. Дніпропетровськ

сделаем оптовые закупки
ТОВАРОВ НАРОДНОГО
ПОТРЕБЛЕНИЯ

(0562) 41-19-40 • ФАКС 41-82-49

РАСЧЕТЫ НАДЕЖНЫ, БЛАГОДАРНОСТЬ
МАТЕРИАЛЬНА

Barcon LTD

запрошує оптових постачальників ВКВ та імпортерів товарів.

Торговцям у нас привільно — як інтелектуалам у 616-ліотеці.

Київ, Хрещатик, 5, від 10.00 до 17.00.

Тел. (044) 228-25-11..

Организация
продает автомобили

МАЗ

Тел. в Минске: (0172)

45-71-01

ПРЕДПРИЯТИЕ
ПРИНИМАЕТ
ЗАКАЗЫ НА
ИЗГОТОВЛЕНИЕ
ШИН ТИПА
"СУПЕРЭЛАСТИК"
ДЛЯ АВТО- И
ЭЛЕКТРОПРУЖИЧКОВ

ГРУЗОПОДЪЕМНОСТЬ
1.5 - 2.0 тн : 4.00-8,
5.00-8, 18x7x8 и 6.50-10

ИЗГОТОВЛЕНИЕ
В ТЕЧЕНИЕ 15-30 ДНЕЙ
ПОСЛЕ ПРЕДОПЛАТЫ

ОТГРУЗКА :
САМОВЫВОЗОМ

КОНТАКТНЫЙ ТЕЛЕФОН
В ДНЕПРОПЕТРОВСКЕ :

(0562) 98-39-36

Продается трикімнатна квартира у центрі Києва, загальною площею 74 кв. м. вартість 53 тисячі доларів США. Тел. (044) 546-42-64.

CENTRE FOR ADVANCED ECONOMIC STUDIES NEEDED YOUNG ECONOMISTS
(AGE UNDER 35, HAVING SCIENTIFIC DEGREE, MASTERING ENGLISH) FOR
PARTICIPATION IN THE DEVELOPMENT OF SCIENTIFIC PROJECTS ON: PRIVATIZATION
FINANCIAL SECTOR RESTRUCTURING BANKING PLEASE MAKE AN APPOINTMENT FOR AN

INTERVIEW BY PHONE (044) 224-31-38 (FROM 11:00 a.m. TILL 4:00 p.m.)
OUR ADDRESS: SUITE 407, 16-22 LENIN STR., KIEV, 252030.

Центр перспективних економічних досліджень
запрошує на роботу кваліфікованого бухгалтера.

Звертатися: 252030, м. Київ, вул. Леніна, 16-22,
кімн. 407, тел. (044) 224-31-38.

ГОЛОС України

ЗАСНОВНИК —
ВЕРХОВНА РАДА
УКРАЇНИ

Газета виходить
з 1 січня 1991 року.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

РЕДАКЦІЯ: Ігор ГОРЛОВ, перший заступник головного редактора; Олександр БІЛИК, заступник головного редактора; Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, голова завідувач відділом культури; Борис СІДОРЕНКО, заступник головного редактора; Анатолій СОЛОНЬСЬКИЙ, редактор відділу кореспондентської мережі; Віталій СУДДА, відповідальний секретар.

Адреса редакції:
252047, Київ-47,
вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61; 441-89-46;
телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34,
441-89-44.
© Рукописів не повертаємо.
© Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

* Редакція не завантажує поділля позицію авторів публікацій.

* За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить
5 разів на тиждень
(крім неділі й понеділка)
українською і російською
мовами.

Індекс 60955.
Загальний тираж
769.353.

Комітет друку
видавництва «Преса
України».

252047, Київ-47,
проспект Перемоги, 50,
1 2 3 4 5 6 7 8 9
Зам. 0311034.